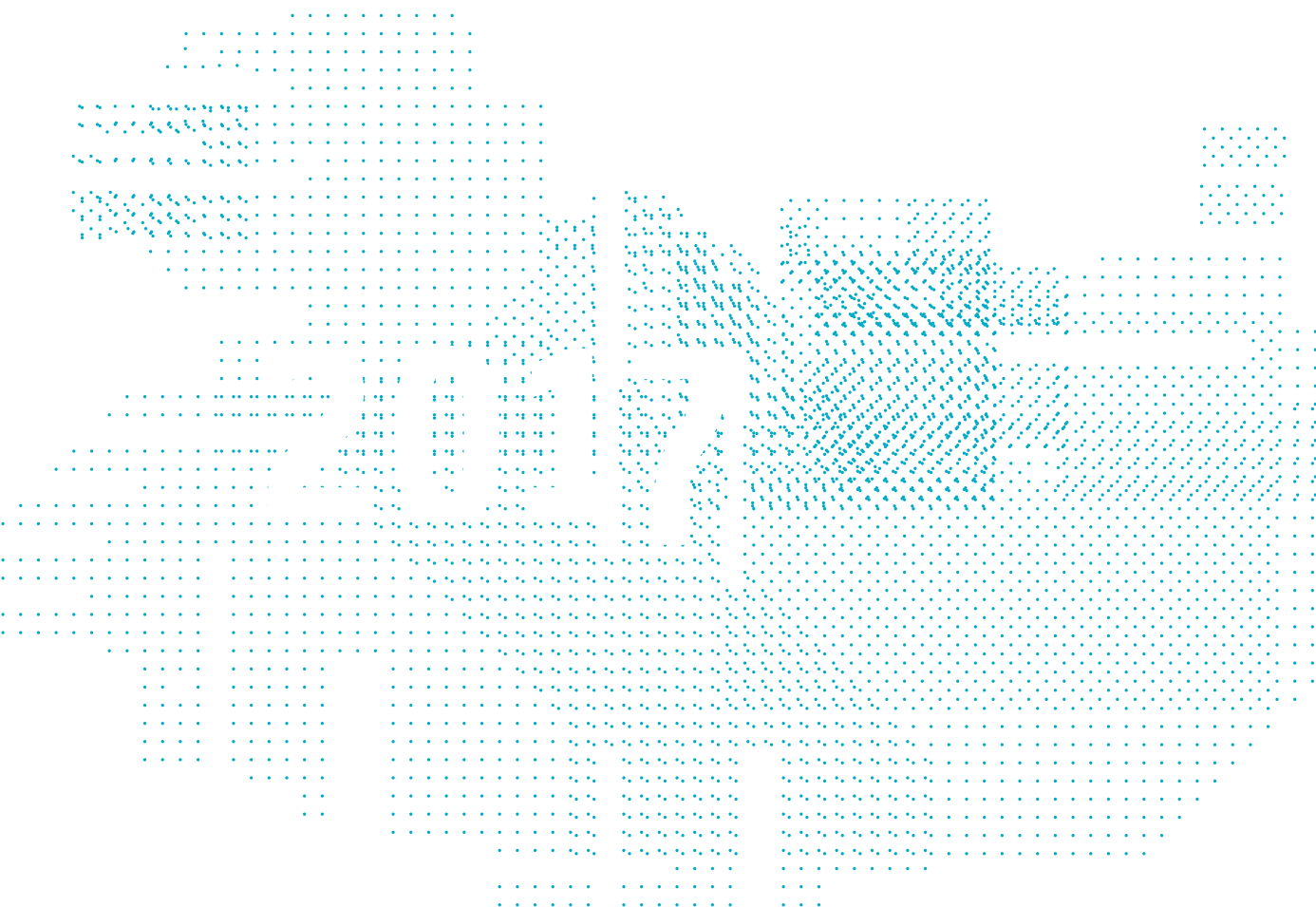

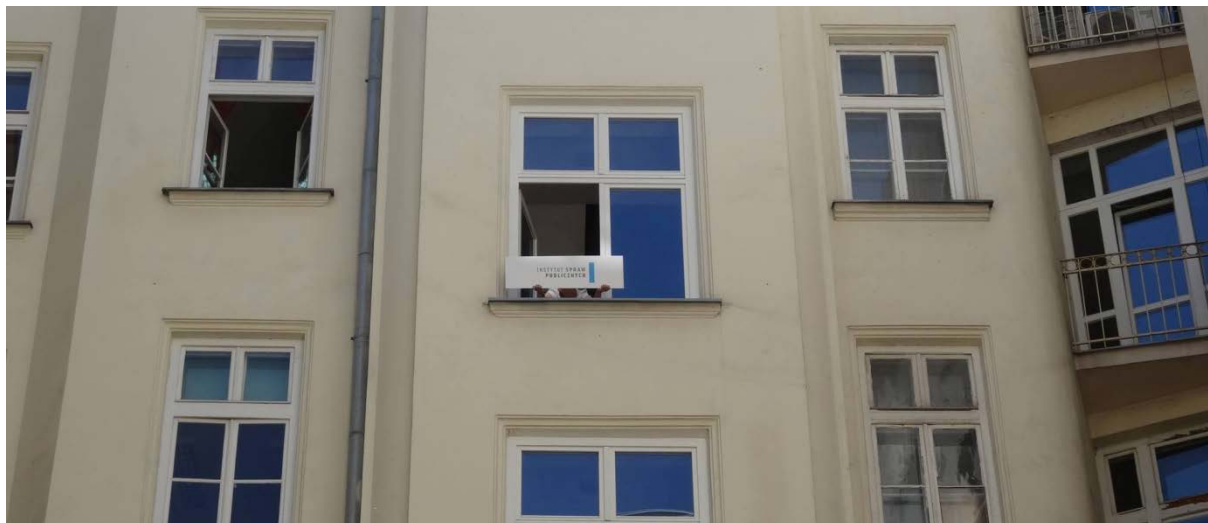
INSTYTUT SPRAW PUBLICZNYCH SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE 2017

Spis treści

Działalność ISP w 2017 roku

O Fundacji	2
Program Europejski	5
Program Społeczeństwo i Demokracja	10
Program Polityki Migracyjnej	19
Obserwatorium Równości Płci	24
Program Społeczeństwa Cyfrowego	28
Dział Publikacji	31
Aneks- Projekty realizowane w roku 2017	32

O Fundacji

Fundacja Instytut Spraw Publicznych (ISP) jest jednym z wiodących polskich think tanków, niezależnym ośrodkiem badawczo-analitycznym. ISP powstał w 1995 roku. Poprzez prowadzenie badań, przygotowywanie ekspertyz i rekomendacji dotyczących podstawowych kwestii życia publicznego służy obywatelowi, społeczeństwu i państwu. ISP współpracuje z ekspertami i badaczami z polskich i zagranicznych ośrodków naukowych. Wyniki projektów badawczych prezentowane są na konferencjach i seminariach oraz publikowane w formie książek, raportów, komunikatów i rozpowszechniane wśród posłów i senatorów, członków rządu i administracji, w środowiskach akademickich, a także wśród dziennikarzy i działaczy organizacji pozarządowych. ISP działa aktywnie na forum międzynarodowym, będąc członkiem wielu sieci i stowarzyszeń. Instytut jest jednym z założycieli i członków organizacji PASOS (Policy Association for an Open Society), zrzeszającej 41 think tanków z krajów Europy Środkowo- Wschodniej i Centralnej Azji.

Cele statutowe:

- rozwój wiedzy i umiejętności w dziedzinach istotnych z punktu widzenia modernizacji oraz rozwoju państwa,
- wspieranie reform i modernizacja struktur organizacyjnych państwa,
- tworzenie mechanizmów i instytucji sprzyjających prowadzeniu skutecznej polityki społecznej,
- rozwój form i instytucji umożliwiających skuteczny wpływ obywateli na sposób gospodarowania środkami publicznymi,
- popularyzacja celów i założeń reform politycznych i gospodarczych,
- reformy i skuteczne funkcjonowanie systemu nauki i szkolnictwa wyższego,
- rozwój współpracy środowisk twórczych w oparciu o dorobek intelektualny nauk społecznych,
- tworzenie i wprowadzanie nowoczesnych, przejrzystych i stabilnych rozwiązań prawnych niezbędnych dla rozwoju kraju,
- integrowanie i aktywizacja społeczności lokalnych,
- poprawa bezpieczeństwa publicznego,
- wypracowanie długofalowej wizji polskiej polityki zagranicznej i przyczynianie się do integracji europejskiej.

Programy

- Program Europejski
- Program Społeczeństwo i Demokracja
- Program Polityki Migracyjnej
- Obserwatorium Równości Płci
- Program Społeczeństwa Cyfrowego

Rada Fundacji

- prof. Marcin Król, przewodniczący
- Jerzy Baczyński
- Igor Chalupec
- prof. Katarzyna Chałasińska-Macukow
- prof. Małgorzata Fuszara
- prof. Danuta Hübner
- dr Agnieszka Liszka-Dobrowolska (od 25.05.17)
- Jarosław Kurski
- Prof. Małgorzata Fuszara
- prof. Wojciech Sadurski
- Andrzej Topiński

Zarząd

- dr Jacek Kucharczyk, prezes Zarządu
- dr Agnieszka Liszka-Dobrowolska (do 24.05.17)
- dr hab. Beata Łaciak

Rada Programowa

- dr Henryka Bochniarz
- Włodzimierz Cimoszewicz
- Mikołaj Dowgielewicz
- Andrzej Klesyk
- prof. Joanna Kurczewska
- prof. Zdzisław Mach
- prof. Marcin Matczak
- prof. Elżbieta Matynia
- dr Maria Pasło-Wiśniewska
- Włodzimierz Paszyński
- Józef Pinior
- prof. Monika Płatek
- prof. Adam Daniel Rotfeld
- prof. Andrzej Rychard
- prof. Irena Rzeplińska
- Tomasz Sielicki
- dr Joanna Staręga-Piasek
- prof. Magdalena Środa
- prof. Mirosław Wyrzykowski

ISP 2017 w liczbach

43 projekty

46 publikacji

40 konferencji,
seminariów i debat33 szkolenia
i warsztaty3000 komentarzy i wzmianek
w mediach drukowanych
i elektronicznych

850 godzin wyświetleń wideo

2900 pobrań
publikacji

Działalność ISP w 2017 roku

Program Europejski

Program Europejski ISP bada i analizuje polską politykę europejską i zagraniczną oraz monitoruje działalność instytucji unijnych.

Tematy

- Aktualne wyzwania w polityce europejskiej
- Stosunki polsko-niemieckie
- Polityka wschodnia

Rok 2017 w liczbach

- 13 realizowanych projektów
- 8 uzyskanych grantów
- 25 publikacji
- 10 konferencji i seminariów

Aktualne wyzwania w polityce europejskiej

Program Europejski w roku 2017 wiele uwagi poświęcał wyzwaniom, z jakimi zmagają się obecnie Unia Europejska, poczynając od Brexitu i konieczności przeprowadzenia reform instytucjonalnych, poprzez kryzys uchodźczy, aż po kształtowanie polityki zagranicznej wobec nowej polityki amerykańskiej i stałego zagrożenia ze strony Rosji. Tematy te omawiamy i opracowujemy w ramach trwającego od 2016 roku paneuropejskiego projektu „New Pact for Europe”, który ma na celu wypracowanie propozycji zmian w UE z perspektywy państw członkowskich. Kilkunastomiesięczną inicjatywę, koordynowaną przez European Policy Center z Brukseli, zakończyło pod koniec 2017 roku wydanie raportu [Re-energising Europe: A package deal for the EU27](#) przygotowanego przez grupę czołowych europejskich ekspertów i ekspertek, w tym z Instytutu Spraw Publicznych, pod przewodnictwem byłego przewodniczącego Rady Europejskiej

Hermana van Rompuy’a. W ramach polskich działań zorganizowaliśmy na początku 2017 roku kolejne warsztaty eksperckie: polsko-francuskie i w gronie ekspertów z Polski, a następnie wydaliśmy polski raport krajowy [New Pact for Europe. National Report Poland](#). Promocja raportów przewidziana jest na styczeń 2018 roku.

Aktualnym wydarzeniem w Europie poświęcona jest także seria debat „Pytania o Europę” z udziałem m.in. posłów do Parlamentu Europejskiego i zagranicznych ekspertów. W 2017 roku dyskutowaliśmy o walce ze smogiem w europejskich miastach, o rosyjskiej propagandzie w Unii Europejskiej, polityce UE wobec młodzieży, reformach instytucjonalnych w UE oraz przystąpieniu Polski do strefy euro.

Na początku 2017 roku ISP przeprowadził badanie sondażowe osób w wielu 15-24 lata w sześciu krajach UE – w Czechach, Polsce, Niemczech, Austrii, na Słowacji i Węgrzech. Wyniki pokazują pozytywne nastawienie młodzieży z krajów wyszehradzkich do integracji europejskiej, ale i negatywne w stosunku do imigrantów. Wyniki tego bezprecedensowego badania spotykają się z bardzo dużym zainteresowaniem w Polsce i za granicą. Szeroko omówiliśmy je w raporcie [*Exit, voice or loyalty. Young people on Europe and democracy Case studies from Austria, the Czech Republic, Germany, Hungary, Poland and Slovakia*](#) oraz promowaliśmy na wielu zagranicznych wydarzeniach.

Politykę europejską państw Grupy Wyszehradzkiej porównywaliśmy podczas wizyt studyjnych w Pradze, Bratysławie i Budapeszcie. Pomogły one ustalić, w jakich kwestiach Grupa Wyszehradzka mówi jednym głosem i jakie ma propozycje dotyczące przyszłego kształtu Unii Europejskiej. Jednomyślność, jak pokazały rozmowy, występuje tylko w wybranych przypadkach; państwa regionu wiele dzieli. Można wręcz mówić o dwóch obozach – proeuropejskim (Słowacji i Czech) i niechętnym UE (Polski i Węgier).

W drugiej połowie roku rozpoczęliśmy projekt dotyczący stanowiska krajów Europy Środkowej wobec Brexitu i toczących się na ten temat negocjacji. Na początku przyjrzelśmy się tematyce migracji i toczących się wokół niej negocjacji. Kolejne analizy obejmą wpływ Brexitu na relacje handlowe regionu z Wielką Brytanią oraz skutki wyjścia Wielkiej Brytanii dla przyszłych budżetu UE.

Zainspirowani pytaniami o odczuwalne korzyści członkostwa Polski w Unii Europejskiej, postanowiliśmy skupić się także na zagadnieniu swobodnego przepływu osób w ramach UE. Tym razem chcemy zbadać jednak migracje do Polski. Wywiady z obywatelami krajów Unii, którzy postanowili zamieszkać w Polsce, pozwolą nam ocenić, czy Polska jest dla nich atrakcyjnym krajem i jak są oni zintegrowani z polskim społeczeństwem. Raport dotyczący największej grupy unijnych migrantów, Niemców, cieszył się olbrzymim zainteresowaniem mediów polskich i niemieckich. Trwają badania mieszkających w naszym kraju Włochów i Francuzów.

Stosunki polsko-niemieckie

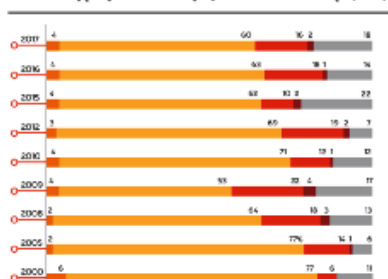

pozytywnym odbiorem. Debata zorganizowana dzień po wyborach zgromadziła zainteresowanych tematyką urzędników i dyplomatów.

Rok 2017 upływa pod znakiem niemieckich wyborów parlamentarnych. W związku z tym, że odbędą się one we wrześniu, wiele decyzji, które należy podjąć w odniesieniu do przyszłości Unii Europejskiej, było wstrzymanych. Monitorowaliśmy i na bieżąco komentowaliśmy kampanię, wykorzystując do tego takie narzędzia jak krótkie komentarze, filmiki i wpisy w mediach społecznościach, aby dostarczać faktów o stanowiskach niemieckich partii oraz konsekwencjach wyników wyborów dla Polski. Cieszyły się one

W ramach przybliżania polskim odbiorcom informacji o niemieckiej polityce wspólnie z Programem Polityki Migracyjnej zorganizowaliśmy także seminarium eksperckie poświęcone

Jak układają się stosunki między Niemcami i Polską? (w %)

■ bardzo dobre
 ■ raczej dobre
 ■ raczej złe
 ■ bardzo złe
 ■ nie wiem
 ■ nie ma odpowiedzi

Wsparcie projektu: Fundacja Bertelsmann, Fundacja Polska - Niemcy
 Wykonanie: Fundacja Bertelsmann, Fundacja Polska - Niemcy

niemieckiemu i polskiemu podejściu do polityki azylowej. W marcu 2017 roku odbyło się podobne seminarium w Berlinie, na którym nasi eksperci przedstawili niemieckim odbiorcom swoje oceny polskiej polityki migracyjnej. W lutym w niemieckiej Ambasadzie zaprezentowaliśmy z kolei raport omawiający wyniki badań na temat wykwalifikowanych Polaków w Niemczech i Ukraińców w Polsce w branży medycznej.

Stan stosunków polsko-niemieckich badamy w corocznym sondażu w serii „Barometr Polska-Niemcy”. W tym roku

powtórzyliśmy pytania dotyczące niemieckiej polityki europejskiej i dwustronnych relacji politycznych. Wyniki zaprezentowaliśmy w czasie wizyty nowego prezydenta Niemiec w Polsce. Gospodarczy wymiar tych relacji i ich znaczenie po zmianie rządów w Polsce opisała dyrektor Programu Europejskiego, dr Agnieszka Łada w analizie [Stabilizator. O znaczeniu gospodarki w obecnych relacjach polsko-niemieckich](#) opublikowanej w ISP oraz niemieckim think tanku Stiftung Wissenschaft und Politik, na początku 2017 roku.

Polityka wschodnia

Wyzwaniem, przed którym stoi Unia Europejska jest również rosyjska propaganda. W celu zdiagnozowania, jak silne wpływy ma ona w Polsce włączyliśmy się w projekt z partnerami z pozostałych krajów wyszehradzkich i Austrii. Na podstawie badań powstał raport, który został zaprezentowany w kwietniu w Budapeszcie. Zakończyliśmy także badanie na temat rosyjskiej i chińskiej dyplomacji publicznej i jej wpływu na jakość demokracji w Polsce, którego wstępne wyniki były zaprezentowane na konferencjach zorganizowanych przez National Endowment for Democracy w Waszyngtonie w styczniu i w Pradze w marcu tego roku.

Temat rosyjskiej propagandy, ale również wpływ społeczeństwa obywatelskiego na politykę zagraniczną Ukrainy oraz sytuacja na Białorusi będą zagadnieniami, którym poświęcimy policy papers przygotowane dla Fundacji Bertelsmanna. Zakończyliśmy także projekt, poświęcony mechanizmowi partycypacji publicznej na Ukrainie. W ostatniej fazie działań wdrażaliśmy te mechanizmy w trzech biorących w projekcie udział miastach.

Wydarzenia

- Prezentacja badań „Barometr Polska – Niemcy 2017. Polskie społeczeństwo o niemieckiej polityce i wzajemnych relacjach”, Warszawa, 17 maja
- „Niemcy po wyborach - Jak może się zmienić niemiecka polityka?”, Warszawa, 25 września
- Debata „Prawa obywateli EU-27 mieszkających w Wielkiej Brytanii po Brexicie”, Warszawa, 28 września
- Debata „Fascynacja? Miłość? Przypadek? Niemieccy migranci w Polsce”, Warszawa 12 października;
- Debata „Fascynacja? Miłość? Przypadek? Niemieccy migranci w Polsce”, Berlin, 11 października

W ramach cyklu „Pytania o Europę”:

- Jak przewietrzyć miasta? Polska, Niemcy i Szwecja wobec smogu, 9 lutego 2017 r.
- Debata „Manipulacja/Dezinformacja/Mistyfikacja. Jak walczyć z rosyjską propagandą w Europie?”, Warszawa, 24 marca
- Co młodzi zawdzięczają Europie? Co Europa może zawdzięczać młodym?, 12 maja 2017 r.
- Z Macronem wbrew eurosceptykom? Debata o przyszłości Unii Europejskiej, 26 maja 2017 r.
- Debata „Przyszłość strefy Euro. Z Polską, czy bez?” , Warszawa, 14 listopada

Warsztaty dla gimnazjalistów „Europa FM”:

- Warsztat dla uczniów gimnazjum nr 144 w Warszawie na zanieczyszczenia powietrza i problemu smogu, Warszawa, 23 marca
- Warsztat dla uczniów gimnazjum nr 132 w Warszawie na problematyki fake news, Warszawa, 24 maja
- Warsztat dla uczniów gimnazjum w Izabelinie na zalet i wad członkostwa w Unii Europejskiej, Izabelin, 30 października
- Warsztat dla uczniów gimnazjum nr 14 w Warszawie na temat umowy CETA, Warszawa, 22 listopada

Publikacje

- Aleksander Fuksiewicz, Anna Piłat, Lugh Voarino, *Maintaining EU-27 citizens' rights in the UK: a Central-Eastern European Perspective*

- Agnieszka Łada, [Strategia środka. Słowacka polityka europejska w obliczu zmian na kontynencie](#)
- Aleksander Fuksiewicz, [Wyrachowany sojusznik. Węgierska polityka europejska wobec zmian na kontynencie](#)
- Aleksander Fuksiewicz, [Ne dla uchodźców, ANO dla Europy. Czeska polityka europejska w obliczu zmian na kontynencie](#)
- Aleksander Fuksiewicz, Agnieszka Łada, [When two plus two doesn't equal four. The Visegrad Group on the future of Europe](#). Analyses & Opinions No. 23 /150
- Aleksander Fuksiewicz, [Przyszłość Unii Europejskiej. Przegląd propozycji](#)
- Jacek Kucharczyk, Agnieszka Łada, Gabriele Schöler (red.), [Exit, voice or loyalty. Young people on Europe and democracy Case studies from Austria, the Czech Republic, Germany, Hungary, Poland and Slovakia](#)
- Jacek Kucharczyk, Agnieszka Łada, [Akceptacja, reforma, rozstanie? Młodzież z sześciu państw członkowskich Unii Europejskiej wobec integracji europejskiej](#)
- Jacek Kucharczyk (red.), [New Pact for Europe. National Report - Poland](#)
- Agnieszka Łada, [Fascynacja. Miłość. Przypadek. Niemieccy migranci w Polsce](#)
- Agnieszka Łada, [Neugier. Liebe. Zufall. Deutsche Migranten in Polen](#)
- Agnieszka Łada, [Młodzi Polacy a otaczający świat. Źródła informacji i doświadczenia w kontaktach zewnętrznych](#)
- Agnieszka Łada, [Barometr Polska-Niemcy 2017. Polskie społeczeństwo o niemieckiej polityce i wzajemnych relacjach](#)
- Agnieszka Łada, [Stabilizator. O znaczeniu gospodarki w obecnych relacjach polsko-niemieckich](#)
- Agnieszka Łada, [Poland in Europe – regional leader or outlier? Poland's European policy in view of the changes on the continent](#)
- Agnieszka Łada, [Język niemiecki w Polsce. Fakty i opinie](#)
- Agnieszka Łada, [Zur Situation der deutschen Sprache in Polen. Fakten und Meinungen](#)
- Agnieszka Łada, Justyna Segeš Frelak, [Medizin ohne Grenzen?](#)
- Agnieszka Łada, Justyna Segeš Frelak, [Medycyna bez granic? Wykwalifikowani migranci w zawodach medycznych w Polsce i w Niemczech](#)
- Agnieszka Łada, Justyna Segeš Frelak, [The migration of health service workers – Poland and Germany. Analyses & Opinions No. 23 /150](#)
- Agnieszka Łada, [Deutsch-Polnisches Barometer 2017. Die haltung der Polen gegenüber der Deutschen politik und den Deutsch - Polnischen beziehungen.](#)
- Magdalena Skłodowska, [Spowici smogiem. Jak poprawić jakość powietrza w europejskich miastach?](#)
- Paweł Tokarski, Nowa dynamika w strefie euro: pytania o członkostwo Polski
- Łukasz Wenerski (współpraca Jakub Żylicz), [New hope? Russian youth between protest and conformity](#)
- Łukasz Wenerski, [Akcja-reakcja. Jak działa rosyjska propaganda w Unii Europejskiej i jak reagują na nią unijne instytucje](#)
- Łukasz Wenerski, [The Visegrad Countries and "Post-Truth." Who is Responsible for Delivering the Kremlin's Narrative to the Czech Republic Hungary, Slovakia and Poland?](#)

Zespół

dr Agnieszka Łada (kierownik programu/starszy analityk), Aleksander Fuksiewicz (koordynator projektów/analityk), Łukasz Wenerski (koordynator projektów/analityk)

Program Społeczeństwo i Demokracja

Program koncentruje się na problematyce społeczeństwa obywatelskiego i spójności społecznej oraz działa na rzecz umacniania praw obywateli – w tym praw społecznych, państwa prawa oraz sprawnej, przejrzystej i przyjaznej dla obywatela administracji publicznej. Jego misją jest podejmowanie działań na rzecz promocji aktywnych postaw obywatelskich, dialogu społecznego, wzmacniania sektora pozarządowego i rozwoju współpracy między obywatelami a władzami publicznymi, pracownikami i pracodawcami.

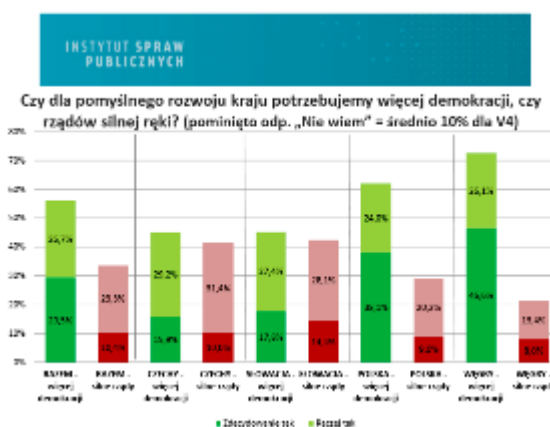
Tematy	Rok 2017 w liczbach
<ul style="list-style-type: none"> Funkcjonowanie systemu demokratycznego w Polsce i Europie Dialog obywatelski i społeczeństwo obywatelskie Dialog społeczny i stosunki pracy Polityka społeczna i spójność społeczna 	<ul style="list-style-type: none"> 18 realizowanych projektów 14 uzyskanych grantów 16 publikacji 20 konferencji i seminariów 2 szkolenia i warsztaty

Funkcjonowanie systemu demokratycznego w Polsce i Europie

Demokracja przedstawicielska od pewnego czasu przeżywa poważne problemy we wszystkich krajach cywilizacji zachodniej. Kryzys ekonomiczny podważył gospodarcze podstawy jej funkcjonowania, oparte na idei ciągłego wzrostu i obietnicy nieustannej poprawy jakości życia. Szczególnie w przypadku mieszkańców zindustrializowanych części poszczególnych państw poczucie braku perspektyw dalszej egzystencji spotęgował upadek wielu gałęzi

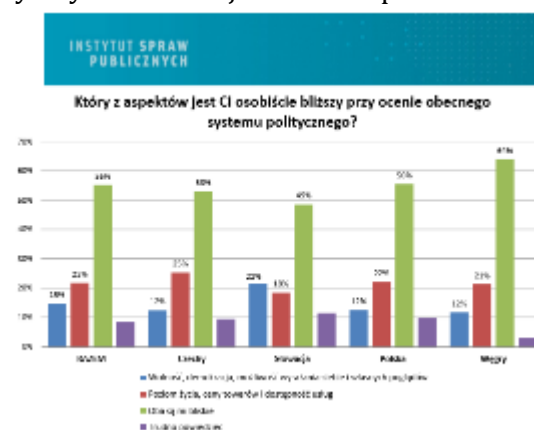
tradycyjnego przemysłu i rolnictwa, w których produkcja w ramach procesu globalizacji została przeniesiona do miejsc, dysponujących tańszą siłą roboczą. Wzrost znaczenia międzynarodowych korporacji i instytucji finansowych, które uniezależniły się od kontroli ze strony państw narodowych i gorsetu stworzonego przez nie po II wojnie światowej systemu ochrony praw człowieka i uniwersalnych wartości, skłonił polityków w poszczególnych państwach do poszukiwania innych argumentów legitymizowania sprawowanych przez nich rządów. W rezultacie zaczęli oni zbijać kapitał polityczny na odwoływaniu się do wspólnych wartości narodowych, religijnych czy innych form wspólnotowych, na dalszy plan odkładając kluczową do tej pory w demokracji liberalnej ochronę praw różnych mniejszości. Dobrym paliwem politycznym okazały się też fobie i

stereotypy związane z relacjami z mieszkańcami sąsiadujących państw, a jeszcze bardziej osiedlaniem się na terenie krajów zachodnich imigrantów ze światowego Południa i Wschodu, niejednokrotnie wyznających religie odmienne od dominujących w krajach przyjmujących.

Wszystkie te procesy spotęgowały wzrost nieufności mieszkańców poszczególnych państw do demokracji przedstawicielskiej oraz tradycyjnych form prowadzenia polityki. Narastanie takich nastrojów sprzyja też zwiększeniu zainteresowania ruchami populistycznymi, wzrostowi znaczenia nacjonalizmów i eurosceptycyzmu. W ten sposób populistyczne ruchy antyestablishmentowe, a niejednokrotnie nawet antydemokratyczne znalazły się w głównym nurcie polityki poszczególnych państw. Ich liderzy w kolejnych wyborach stają w szranki ramię w ramię z przedstawicielami tradycyjnie demokratycznych ugrupowań politycznych, walcząc o główne pozycje we władzach państwowych. Ich udział w wyborach (lub sprawowaniu władzy) prowadzi do upowszechniania w dyskursie publicznym poglądów nacjonalistycznych i wykluczających. Tendencje te docierają też do ludzi młodych w Polsce – szukają oni upustu dla takich poglądów u wyrazistych polityków antyestablishmentowych, obiecujących zmianę zastanego porządku społecznego.

Dążąc do dokładniejszego zrozumienia powyższych tendencji razem z partnerami z Czech, Słowacji i Węgier przyjrzelśmy się stosunkowi mieszkańców państw wyszehradzkich do demokracji oraz ich aktywności obywatelskiej. Mogliśmy w ten sposób poznać lepiej powody podejścia do demokracji i zaangażowania w funkcjonowanie jej procedur występujące wśród mieszkańców naszego regionu. Wyniki badania zostały poddane pod dyskusję badaczy i studentów podczas serii okrągłych stołów w każdym z państw regionu. W Polsce odbyły się one we Wrocławiu, w Centrum Konferencyjnym Dolnośląskiej Szkoły Wyższej i w Warszawie. W dalszej perspektywie planujemy wypracować rozwiązania systemowe, które pozwolą odpowiedzieć na zidentyfikowane potrzeby, a wyniki naszej pracy upowszechnimy w publikacji podsumowującej. Chcemy także kontynuować to badanie w kolejnych latach.

W debacie publicznej w ostatnich latach wiele dyskutuje się nad przyczynami wzrostu społecznego poparcia dla ruchów populistycznych i antysystemowych. Ciągłe jednak wiedza na temat dotychczasowych wydarzeń wydaje się być niepełna, a codzienność dostarcza nowych faktów, wymagających zrozumienia oraz zaproponowania świeżych odpowiadających na nie rozwiązań. Dlatego zaangażowaliśmy się w dwie inicjatywy, łączące element poznawczy z wykorzystaniem uzyskanych wyników do podjęcia działań. Razem z węgierskim Political Capital pracujemy nad zniwelowaniem podziałów w społeczeństwie, pogłębiających się na skutek oddziaływania polityki populistycznej (projekt „Mapping and Closing the Populist Gap in Hungary and Poland”). Realizujemy badanie ilościowe (sondaż na reprezentatywnej próbie Polaków i Węgrów) oraz jakościowe (wywiady grupowe) w celu poznania przyczyn docierania do ludzi dyskursu populistycznego. Wyniki tych działań wykorzystujemy do organizacji w Polsce siedmiu debat na tematy dzielące Polaków albo ważne dla danej społeczności lokalnej, np. rola mediów lokalnych, rola niezależnych sądów, przeciwdziałanie przemocy wobec słabszych, w tym szczególnie kobiet, czy wpływ państwowej polityki historycznej na funkcjonowanie wspólnot lokalnych w Polsce wschodniej. Na Węgrzech za analogiczne działania odpowiada tamtejszy partner. Spotkania odbywają się poza Warszawą i największymi miastami.

Cały cykl debat, który potrwa do maja 2018 roku, nazwaliśmy Objazdowym Klubem Dyskusyjnym „Wspólny Mianownik”. W trakcie poszczególnych jego spotkań będziemy też sprawdzać różne formuły prowadzenia dyskusji w lokalnych społecznościach (od debat eksperckich, przez warsztaty po wykorzystanie dalej idących metod, bardziej angażujących uczestników, jak np. teatr forum), by zweryfikować, które lepiej nadają się do zasypywania

podziałów w lokalnych społecznościach.

Razem z berlińskim think-tankiem d|part oraz Open Society European Policy Institute z Brukseli i organizacjami partnerskim z czterech innych europejskich krajów (Węgier, Włoch, Francji i Grecji) przyglądamy się aktualnym przeobrażeniom dotyczącym funkcjonowania otwartego społeczeństwa w poszczególnych krajach. W ramach działań, które w większości zaplanowano na rok 2018 przeprowadzone zostaną badania sondażowe na reprezentatywnych grupach mieszkańców oraz wywiady eksperckie. Ich wyniki posłużą do opracowania poradnika skierowanego do organizacji pozarządowych i aktywistów, pokazującego metody przeciwdziałania zjawiskom, zagrażającym funkcjonowaniu społeczeństwa opartego na dialogu między różnymi stronami poszczególnych konfliktów, wypracowywaniu porozumienia co do wprowadzanych rozwiązań oraz gwarancji realizacji praw dla różnych mniejszości społecznych.

Grupą społeczną, o której w Polsce dyskutuje się ostatnio chyba najwięcej w kontekście kryzysu demokracji są młodzi. Mimo szeregu poświęconych jej analiz wciąż nie do końca wytłumaczone pozostają uwarunkowania aktywności politycznej i stosunku do demokracji osób należących do tej grupy. Taka wiedza mogłaby również przydać się partiom politycznym uznającym wartości demokracji liberalnej, które zastanawiają się właśnie nad strategią na zbliżającą się serię wyborów w Polsce (zaczynającą się od wyborów samorządowych jesienią 2018 roku). Na te potrzeby ma odpowiedzieć badanie oparte na metodach ilościowych (sondaż w grupie osób 16-29 lat) i jakościowych (wywiady grupowe z osobami w tym samym wieku). Realizujemy je dla National Democratic Institute (NDI), który jego wyniki zamierza wykorzystać m.in. do zaprojektowania warsztatów z zakresu komunikacji politycznej dla partii uznających wartości demokratyczne. Analogiczne działania z udziałem miejscowych partnerów są prowadzone na Węgrzech i Słowacji.

Odwróceniu negatywnych trendów związanych z brakiem zaufania do demokracji przedstawicielskiej może także służyć zwiększenie przejrzystości działających w jej ramach procedur oraz udostępnienie obywatelom mechanizmów, pozwalających patrzeć władzy na ręce. Dlatego też w ostatnim roku przygotowaliśmy się w PSiD do powrotu do działań związanych z monitoringiem wyborów samorządowych, zaplanowanych na jesień 2018 roku. Natomiast już w 2017 roku zaczęliśmy się przyglądać uważnie narastającym debatom

publicznym dotyczącym ewentualnej reformy samorządowej lub wprowadzenia zmian w prawie wyborczym, by w odpowiedzi zasilać debatę publiczną eksperckimi analizami w tych tematach.

We współpracy z ukraińskim biurem National Democratic Institute (NDI) zorganizowaliśmy dwutygodniową wizytę studyjną dla grupy ukraińskich aktywistów zajmujących się prawem wyborczym. Podczas pobytu w Polsce poznawali oni doświadczenia

działających tutaj organizacji i instytucji związane ze wzbudzaniem zainteresowania obywateli wyborami i zaangażowaniem ich do udziału w życiu publicznym. Zdobyta wiedza pozwoliła im na koniec pobytu zaprojektować własne działania aktywizująco-informacyjne, które mieli potem wdrożyć po powrocie na Ukrainę.

Dialog obywatelski i społeczeństwo obywatelskie

Program podejmuje problematykę dialogu obywatelskiego i funkcjonowania trzeciego sektora w Polsce, wokół którego ciągle wiele dzieje się w wymiarze politycznym. W ostatnich tygodniach poprzedniego roku na stronach rządowych opublikowano ostatecznie projekt ustawy o Narodowym Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (NCRSO), organizując jego konsultacje, trwające do końca stycznia 2017 roku. Zgodnie z założeniami tego projektu ma powstać nowa agencja podległa bezpośrednio Prezesowi Rady Ministrów i posiadająca wyłączne kompetencje do rozdzielania środków centralnych na wsparcie sektora obywatelskiego oraz prawo do kontrolowania organizacji pozarządowych. Ponadto, planowane są dalsze zmiany systemowe, dotyczące chociażby funkcjonowania sfery pożytku publicznego oraz zasad działania fundacji. Trwa także spór o przyszłość kolejnej edycji tzw. funduszy norweskich skierowanych na wsparcie sektora obywatelskiego, nad którymi kontrolę chce przejąć rząd poprzez powoływane NCRSO. Eksperci PSiD nie tylko będą z wielką uwagą przyglądać się rozwojowi wydarzeń, ale włączą się także w komentowanie ich przebiegu w mediach krajowych czy też informując o tym partnerów zagranicznych. Zajmą się także opracowaniem stanowisk w organizowanych przez stronę rządową konsultacjach publicznych poszczególnych dokumentów prawnych.

Aktualnym zmianom ram systemowych funkcjonowania sektora obywatelskiego w Polsce eksperci PSiD przyglądali się też w ramach kolejnych edycji badania CSO Sustainability Index 2016. Jego celem co roku jest ocena stabilności funkcjonowania trzeciego sektora w Polsce. W ramach tej aktywności w ostatnich miesiącach 2016 roku zorganizowaliśmy panel ekspercki, którego wyniki, uzupełnione o dane pochodzące z innych badań i analiz, przedstawiliśmy w raporcie dotyczącym stabilności sektora pozarządowego w Polsce w 2016 roku, który wszedł w skład opracowanego przez USAID raportu dotyczącego sytuacji w całym regionie Europy Środkowo-Wschodniej i Azji Centralnej. Ostateczną wersję materiału dotyczącego Polski wykorzystaliśmy w drugiej połowie 2017 roku do prowadzenia działań upowszechniających, skierowanych na włączenie się do debaty w środowisku organizacji pozarządowych i wspierających je instytucji publicznych, poświęconej sytuacji oraz perspektywom rozwoju sektora obywatelskiego w Polsce. Nad obecnymi zagrożeniami oraz możliwymi kierunkami dalszego rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w naszym kraju dyskutowaliśmy także podczas zorganizowanej przez nas pod koniec roku otwartej debacie zatytułowanej „Orbanizacje czy organizacje 2. O stanie aktywności obywatelskiej w Polsce”.

W 2017 roku rozpoczęliśmy także działalność szkoleniową w zakresie procesu stanowienia prawa i dialogu obywatelskiego. Wraz z Konfederacją Pracy rozpoczęliśmy cykl szkoleń skierowanych do związków zawodowych i organizacji pozarządowych mających na celu przybliżenie kluczowych zagadnień z obszaru prawa pracy i udziału społeczeństwa w konsultacjach społecznych. Planujemy opracować nie tylko materiały edukacyjne, ale również aplikację na urządzenia mobilne ułatwiającą uzyskiwanie informacji o prowadzonych procesach konsultacyjnych na poziomie centralnym.

Dialog społeczny i stosunki pracy

Trzonowym działaniem Programu Społeczeństwo i Demokracja w obszarze dialogu społecznego i stosunków pracy jest prowadzenie stałego monitoringu tego obszaru tematycznego we współpracy z Europejską Fundacją na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy (EUROFOUND). Instytut Spraw Publicznych pełni funkcję krajowego korespondenta EUROFOUND od 2002 roku i prace te będą kontynuowane również w najbliższych latach umacniając tym samym pozycję wiodącego ośrodka w Polsce dostarczającego ekspertyzy w obszarze dialogu społecznego. W tym roku nacisk został położony na badanie reprezentatywności organizacji partnerów społecznych w kilku sektorach (transport wodny, handel, telekomunikacja, hotele i restauracje, bankowość i ubezpieczenia) oraz stały monitoring dialogu społecznego i legislacji z obszaru zatrudnienia i polityki społecznej w ramach raportów kwartalnych. W trybie ciągłym monitorowane będą także wydarzenia zwolnień i zatrudniania pracowników, które zasilają największą w Europie bazę danych o restrukturyzacji – European Restructuring Monitor. Ponadto opracowane zostały raporty dotyczące wątków gorąco dyskutowanych w Europie: mechanizm Living Wage (godnej płacy), wsparcie dla zwalnianych starszych pracowników, praca na żądanie, cyfryzacja usług społecznych, udział partnerów społecznych w mechanizmie Semestru Europejskiego, coroczny raport o płacach.

Dookoła trzonowych działań monitoringowych Program prowadzi działania pogłębiające wybrane zagadnienia, które polegają na realizacji międzynarodowych badań w partnerstwach z wiodącymi Europejskimi uniwersytetami i ośrodkami badawczymi. W 2017 roku przeprowadziliśmy

kompleksową ocenę społecznych skutków kryzysu gospodarczego i roli partnerów społecznych w radzeniu sobie z nimi. Powstał szereg raportów krajowych oraz raport porównawczy dotyczący wybranych krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Główny wniosek dotyczący Polski wskazywał na fakt, że to przede wszystkim społeczeństwo (rynek pracy i wskaźniki ubóstwa) przyjęli na siebie uderzenie kryzysu, a nie koniecznie przedsiębiorcy. Polityki antykryzysowe (często spóźnione) nie odegrały znaczącego wpływu na przebieg kryzysu w Polsce. Ponadto prowadziliśmy ewaluację związku między produktywnością pracy, która wskazywana jest jako główny silnik rozwoju gospodarczego w Europie (m.in. dzięki dynamicznemu rozwojowi technologicznemu), a jakością dialogu społecznego między pracownikami i pracodawcami. W raporcie dla Polski postawiona została teza o niewykorzystanym potencjale wzrostu produktywności pracy z racji na opieraniu się na czynniku niskich kosztów pracy jako silnika wzrostu i niewykorzystanie dialogu społecznego w procesie unowocześniania i zrównoważonego rozwijania polskiej gospodarki.

Analizowane były także trendy dotyczące zatrudnienia w perspektywie najbliższych dekad, w ramach których jako kluczowy ujawnia się deficyt podaży siły roboczej w związku z kryzysem demograficznym. Odpowiedzią na te deficyty nie może być wyłącznie imigracja pracowników zza wschodniej granicy – należy sięgnąć po niewykorzystany zasób pracy w postaci osób niepełnosprawnych i starszych. W tym celu jednak niezbędne jest dostosowanie miejsc pracy do potrzeb tych grup. Raport dla Polski zawiera listę rekomendacji dla pracodawców, związków zawodowych i władz publicznych, które już obecnie pozwoliłyby uzupełniać lukę w popycie na pracę. Jednocześnie działania te pełniłyby funkcję polityk włączenia społecznego i wspierałyby pozycję niepełnosprawnych i starszych pracowników. W

2017 roku rozpoczęliśmy również badania nad dialogiem społecznym w dynamicznie rozwijającym się na świecie i w Polsce nowym sektorze gospodarki – w firmach outsourcingowych – stawiając pytanie o równowagę między kapitałem a pracą oraz o jakość zatrudnienia w tym sektorze. Za zmianami gospodarczymi w postaci fragmentacji pracy, delegowania części działań firm na podwykonawców – podążać powinien również dialog społeczny między pracodawcami i pracownikami, który przy tych zjawiskach wydaje się być bardziej złożony niż przed upowszechnieniem się outsourcingu. Wnioski badawcze zostaną sformułowane w 2018 roku.

Jesienią przeprowadziliśmy cykl debat dotyczących różnych obszarów warunków życia i pracy w Polsce. Rozpoczął się on otwartą debatą publiczną współorganizowaną przez Fundację im. Friedricha Eberta na temat nowelizacji dyrektywy o pracownikach delegowanych, która zaostrza przepisy ochronne dla tej grupy w Europie. Polska jako kraj wysyłający największą liczbę pracowników jest głównym

zainteresowanym podmiotem w kształcie tych przepisów. Ostatecznie Parlament Europejski przyjął zapisy inne niż te proponowane przez polski rząd w związku z pogarszającą się pozycją negocyjną naszego kraju w ostatnich latach. Następnie przeprowadziliśmy w Katowicach debatę na temat warunków pracy w centrach logistycznych firmy Amazon w kontekście powstania nowego magazynu w Sosnowcu, który wzbudza wiele kontrowersji na poziomie

lokalnym. Wraz z Instytutem na rzecz Ekorozwoju i Fundacją im. Heinricha Boella zorganizowaliśmy dwa okrągłe stoły eksperckie popularyzujące agendę Celów Zrównoważonego Rozwoju wśród kluczowych interesariuszy w Polsce. Pierwsza debata dotyczyła kwestii środowiskowych i efektywności energetycznej, podczas gdy druga przejścia do gospodarki i społeczeństwa sprzyjających włączeniu społecznemu z udziałem partnerów społecznych. Oprócz tego zorganizowaliśmy otwartą debatę dotyczącą realizacji idei sprawiedliwości społecznej w oparciu o przygotowany raport opisujący wyniki Indeksu Sprawiedliwości Społecznej i Barometru Reform przygotowanych przez Fundację Bertelsmanna.

Polityka społeczna i spójność społeczna

Polityka społeczna i problematyka spójności społecznej pozostawała jednym z kluczowych obszarów programu. Kontynuowaliśmy działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami. W Polsce władze różnych szczebli formułują polityki publiczne zorientowane na rozwiązywanie problemów wynikających z niepełnosprawności. W dotychczasowych badaniach, analizach, ale także konkretnym wsparciu dość często podejmowany jest wątek praw, potrzeb i problemów rodzin, w których rodzą się dzieci z niepełnosprawnościami. Natomiast rzadko

przedmiotem debaty publicznej jest sytuacja i potrzeby rodziców z niepełnosprawnościami. PSiD wspólnie z Obserwatorium Równości Płci postanowił zgłębić to zagadnienie, które pozostaje w Polsce w bardzo niskim stopniu rozpoznane. Celem tych działań jest poszerzenie wiedzy na temat potrzeb i sytuacji osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności, które zdecydowały się zostać rodzicami. Badania są prowadzone w paradygmacie metodologii mieszanej, łączącej metodologię badań jakościowych i ilościowych. W 2017 r. zostały prowadzone m.in. indywidualne wywiady pogłębione wśród rodziców z niepełnosprawnościami, a równolegle realizowany będzie komponent ilościowy i prace analityczne. Wnioski z badań posłużą do opracowania propozycji konkretnych rozwiązań wspierających tę grupę, a wszystkim działaniom towarzyszy rozbudowany element kampanii społecznej.

Ważnym tematem podejmowanym przez ekspertów PSiD było kontynuowanie działań badawczych i rzeczniczych w obszarze ubóstwa energetycznego. Uczestniczyliśmy w Koalicji ds. mieszkalnictwa prowadzonej przez Habitat for Humanity, zorganizowaliśmy okrągły stół dotyczący powiązania wątku czystości powietrza (smogu) i ubóstwa energetycznego, opracowaliśmy ekspertyzę w zakresie uzupełnienia modelu rewitalizacji realizowanego w Polsce o wątek efektywności energetycznej, ubóstwa energetycznego a także szerszej aspektu środowiskowego. W obszarze spójności społecznej kontynuowaliśmy także działalność doradczą dla samorządów lokalnych, realizując w 2017 warsztat ekspercki dla gminy Dąbrowa Górnicza poświęcony zarządzaniu rewitalizacją.

Ponadto w 2017 roku eksperci PSiD w ramach międzynarodowego projektu badawczego „*Innovative Social Investment: Strengthening communities in Europe (InnoSI)*”, zajmowali się mechanizmami inwestycji społecznych m.in. skierowanym na rozwiązywanie problemów społecznych w innowacyjny sposób i z zaangażowaniem różnorodnych partnerów, z przedsiębiorstwami społecznymi włącznie. W oparciu o wyniki przeprowadzonych badań wypracowano szereg pomysłów na to, jak filozofię inwestycji społecznych zastosować w wybranym obszarze polityki publicznej w Polsce – dotyczącej rozwiązywania problemów osób starszych (w tym związanych z ich niską aktywnością społeczną i zawodową). Do współpracy w tym procesie zaproszeni zostali przedstawiciele wybranych jednostek administracji centralnej samorządowej. Podczas zorganizowanego dla nich seminarium eksperckiego zaprojektowali konkretne działania aktywizujące społecznie osoby starsze. Pomocą w tym procesie przygotowany został tekst prezentujący ideę

inwestycji społecznych oraz omawiający najważniejsze wyniki badań przeprowadzonych w projekcie InnoSI. Szerszej grupie przedstawiceli opinii publicznej koncepcję prezentowaliśmy wykorzystując do tego opracowane przez nas infografiki.

i

Wydarzenia

- Spotkanie korespondentów Eurofound, Dublin, 27-28 marca
- Seminarium „Bargaining for Productivity”, 28 kwietnia, Londyn

**POLSKA KRAJEM
SPRAWIEDLIWOŚCI
SPOŁECZNEJ**

7 XII 2017 18:00

CENTRUM PRASOWE PAU. UL. BRACKA 6/8

- Warsztat ekspercki dot. formy prawnej zarządzania rewitalizowanym obszarem, 10 maja, Dąbrowa Górnicza
- Debata: Ile religii w polityce? Stan obecny a społeczne oczekiwania, Warszawa, 16 maja
- Seminarium „Adaptacja miejsc pracy do potrzeb starszych i niepełnosprawnych pracowników”, Warszawa, 25 maja
- Okrągły stół „Ograniczanie zanieczyszczenia powietrza przez przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu w polskich miastach”, Warszawa, 8 czerwca
- „(Bez)wolność. Czy niezależność mediów w Polsce jest zagrożona” Debata wokół raportu Freedom House na temat wolności mediów w Polsce, Warszawa, 29 czerwca
- Seminarium eksperckie „Innowacyjne inwestycje społeczne w politykach publicznych a wyzwania starzejącego się społeczeństwa”, Warszawa, 29 czerwca
- Konferencja podsumowująca projekt „Challenges Ahead of the Economic Recovery”, Bruksela, 11 lipca
- Konferencja podsumowująca projekt „Bargaining for productivity”, Rzym, 4 września
- X Konferencja Krakowska, Kraków, 6 października
- Dyskusja „Demokracja +/- Jakimi jesteśmy obywatelami?”, Dolnośląska Szkoła Wyższa, Wrocław 11 października
- Debata otwarta „Między zyskiem a wyzyskiem. Debata wokół raportu „Amazon po polsku”, Katowice, 14 października
- Dyskusja „Demokracja +/- Jakimi jesteśmy obywatelami?”, Centrum Czeskie, Warszawa, 17 października
- „Wydelegowani. Debata wokół dyrektywy o delegowaniu pracowników”, Warszawa, 19 października
- Okrągły stół „Sprawiedliwe przejście do gospodarki niskoemisyjnej, gospodarki o obiegu zamkniętym i współkonsumpcji” Warszawa, 28 listopada
- „Rodzice z niepełnosprawnościami w Polsce”, 29 listopada
- Szkolenie dla organizacji pozarządowych i związków zawodowych „Prawo pracy i udział w procesie stanowienia prawa”, Stargard, 1-2 grudnia
- Debata „Orbanizacje czy organizacje 2. O stanie aktywności obywatelskiej w Polsce”, Faktyczny Dom Kultury, Warszawa, 5 grudnia
- Okrągły stół „Sprawiedliwe przejście do gospodarki i społeczeństwa sprzyjających włączeniu społecznemu”, Warszawa, 6 grudnia
- Debata otwarta „Polska krajem sprawiedliwości społecznej”, Warszawa, 7 grudnia
- Szkolenie dla organizacji pozarządowych i związków zawodowych „Prawo pracy i udział w procesie stanowienia prawa”, Łódź, 8-9 grudnia

Publikacje

- Jolanta Arcimowicz, Beata Łaciak, [*Komisja etyki poselskiej – refleksje o etyce parlamentarzystów*](#)
- Artur Nowak-Far, [*Dyrektywa o pracownikach delegowanych: Proponowane zmiany regulacyjne i ich negocjacje*](#)
- Jan Czarzasty, [*Bargaining for productivity: Poland*](#)
- Jan Czarzasty, Małgorzata Koziarek, Dominik Owczarek, [*Rola partnerów społecznych w adaptacji miejsca pracy do potrzeb starszych i niepełnosprawnych pracowników. Raport krajowy*](#)
- Jan Czarzasty, Dominik Owczarek, [*Social Dialogue In The Post-Crisis Period In Poland*](#)
- Christian Keuschnig, Dominik Owczarek, [*Włączenie społeczne w Polsce: nadrobienie zaległości w nierównym tempie*](#)

- Beata Łaciak, [Etyka poselska – wnioski z analizy dwóch lat pracy Komisja Etyki VIII kadencji Sejmu RP. „Analizy i Opinie” nr 151](#)
- Dominik Owczarek, [Czyste powietrze dzięki walce z ubóstwem energetycznym](#)
- Dominik Owczarek, [Raport wprowadzający. Wsparcie dialogu społecznego w obszarze adaptacji miejsca pracy zwiększającego zatrudnienie starszych i niepełnosprawnych pracowników](#)
- Maciej Pańków, Dominik Owczarek, *Sprawiedliwe przejście do gospodarki i społeczeństwa sprzyjających włączeniu społecznemu,*
- Filip Pazderski, [Indeks poziomu rozwoju i stabilności organizacji pozarządowych w Polsce w roku 2016](#)
- Filip Pazderski, [Innowacyjne inwestycje społeczne. W poszukiwaniu efektywnych odpowiedzi na wyzwania naszych czasów](#)
- T. Schimanek, [Bezpłatna pomoc prawna. Propozycje zmian](#)
- Praca zbiorowa, [Nothing to Fear but Fear Itself? Causes and consequences of Poland's populism turn](#)
- [Stanowisko Instytutu Spraw Publicznych dotyczące zmian w ustawach o KRS, ustroju sądów powszechnych i Sądzie Najwyższym](#)

Zespół

Dominik Owczarek (p.o. kierownika programu/analityk), dr Paulina Sobiesiak-Penszko (kierowniczka programu/analityczka – urlop macierzyński), Aleksandra Kobylińska (koordynatorka projektów/analityczka), Małgorzata Koziarek (koordynatorka projektów/analityczka), Filip Pazderski (kierownik projektów/analityk).

Ekspertsi współpracujący z programem

dr Ewa Bogacz-Wojtanowska, dr Jan Czarzasty, dr hab. Magdalena Dudkiewicz, Marek Dudkiewicz, prof. Juliusz Gardawski, Marta Gałązka, dr Tomasz Gąsior, dr Marcin Jewdokimow, Ewelina Kuźmich, dr hab. Adam Mrozowski, Maciej Pańków, dr Mariola Raćław, , Tomasz Schimanek, Barbara Surdykowska, dr Marta Trawinska, Marek Solon-Lipiński, dr Bartłomiej Walczak, Marcin Waszak, dr Dorota Wiszejko-Wierzbicka, dr Marianna Zieleńska

Program Polityki Migracyjnej

Program Polityki Migracyjnej koncentruje swoją działalność na polskiej i europejskiej polityce migracyjnej oraz integracyjnej, prowadzi badania w dziedzinie migracji – zarówno imigracji do Polski, jak i emigracji Polaków za granicą. Zajmujemy się bezpośrednim wsparciem imigrantów w procesie integracji (poradnictwo prawne, psychoedukacja). Program angażuje się w debatę dotyczącą polityki migracyjnej, poprzez organizowanie konferencji i seminariów promujących dobre praktyki i rozwiązania stosowane w państwach UE i w Polsce.

Tematy	Rok 2017 w liczbach
<ul style="list-style-type: none"> • Polityka azylowa i integracja uchodźców w UE • Integracja migrantów i uchodźców w Polsce - bezpośrednie wsparcie • Mobilność i polscy migranci w Unii Europejskiej • Zmiany demograficzne oraz migracje pracownicze do UE 	<ul style="list-style-type: none"> • 8 projektów • 3 debaty i seminaria • 26 szkoleń i warsztatów • 8 otrzymanych grantów • 3 publikacje

Polityka azylowa i integracja uchodźców w UE

Tematem przewodnim programu w 2017 roku były konsekwencje kryzysu uchodźczego w Unii Europejskiej oraz problemy integracji tej grupy cudzoziemców w Polsce. Program aktywnie włączał się w debatę publiczną na powyższy temat poprzez stałą obecność w mediach. Przyglądaliśmy się również wyzwaniom integracyjnym w naszym regionie w ramach współpracy Grupy Wyszehradzkiej.

W 2017 roku PPM kontynuował prace w ramach największego badawczego projektu w historii Unii Europejskiej poświęconego integracji uchodźców pt. „Krajowy Mechanizm Ewaluacji Integracji (The National Integration Evaluation Mechanism- NIEM)”. Jego celem jest przygotowanie kluczowych obszarów integracji uchodźców w piętnastu krajach Unii oraz próba sprostania współczesnym wyzwaniom jakie niesie za sobą integracja migrantów przymusowych. Przez sześć kolejnych lat ISP będzie koordynował prace analityków z pięciu europejskich ośrodków akademickich i kilkunastu czołowych organizacji pozarządowych z piętnastu krajów Wspólnoty nad stworzeniem kompleksowej oceny polityki integracyjnej uchodźców i osób ubiegających się o azyl. Będziemy monitorować polityki integracji migrantów przymusowych w 15 państwach i prowadzić działania rzecznicze dążące do zmian w tej dziedzinie w ramach polityk krajowych.

Program nawiązał też ściślejszą współpracę z partnerami niemieckimi, w tym z Fundacją Bertelsmanna oraz SVR - Expert Council of German Foundations on Integration and Migration w tematyce związanej z przyczynami kryzysu uchodźczego oraz integracji uchodźców m. in. poprzez organizację wspólnych seminariów poświęconych tym tematom.

Zajęliśmy się również problemem zagrożeń wynikających z rosnącej liczby zachowań ksenofobicznych, nietolerancji i dyskryminacji w Europie. Pod przewodnictwem British Council, wraz z partnerami z organizacji w Polsce, Rumunii, Chorwacji, Bułgarii, Słowacji, w Czechach i na Węgrzech, realizujemy projekt „Empowering Communities in Europe”, którego głównym celem jest zwalczanie stygmatyzacji migrantów oraz wzmocnienie dialogu międzykulturowego i wzajemnego zrozumienia. Dzięki projektowi zaangażowane społeczności i liderzy zyskują wiedzę niezbędną do przezwycięzania stereotypów i zmiany wyobrażenia o migrantach i uchodźcach przybywających do Europy Środkowej.

Integracja migrantów i uchodźców w Polsce – bezpośrednie wsparcie

W roku 2017 zorganizowaliśmy cykl szkoleń dla cudzoziemców, których celem było wsparcie ich szans na polskim rynku pracy. Szkolenia dotyczyły m. in: założenia własnej firmy, rozliczania podatków, problemów związanych z uznaniem wykształcenia czy nostryfikacją dyplomów w Polsce. Program Polityki Migracyjnej wspierał też kobiety migrantki organizując dla nich warsztaty i szkolenia psychoedukacyjne w ramach projektu „Jestem mamą w Polsce – II edycja”. Warsztaty skierowane są do cudzoziemskich kobiet (migrantek i uchodźczyń), które spodziewają się dziecka, a także mam dzieci w wieku 0-6 lat. Beneficjentami pośrednimi projektu są więc także ich dzieci. Wspieraliśmy także cudzoziemców posiadających polskie korzenie poprzez organizację szkoleń z zakresu nowelizacji ustawy o Karcie Polaka (KP) oraz doradztwo w kwestii ubiegania się o wydanie KP.

Zwiększenie dostępu do rynku pracy i ułatwienie integracji cudzoziemców w miejscu pracy stanowi również centralny punkt innowacyjnego międzynarodowego projektu „Migrascope. Extending the scope of Labour Market Integration of Immigrants” realizowanego we współpracy z instytutami badawczymi z siedmiu krajów europejskich - Polski, Estonii, Litwy, Słowenii, Niemiec, Szwecji i Holandii. Działania skierowane są zarówno do cudzoziemców, jak i pracodawców. Obejmują m. in. organizację szkoleń i warsztatów dla cudzoziemców na temat różnych aspektów funkcjonowania na rynku pracy, organizację staży dla pracodawców, opracowanie i wdrożenie dobrych praktyki integracji w miejscu pracy, oraz opracowanie innowacyjnych i interaktywnych narzędzi elektronicznych ułatwiających cudzoziemcom dostęp do zatrudnienia.

Istotnym elementem działań programu były szkolenia dla pracodawców, chcących zatrudnić cudzoziemców, dotyczące prawa imigracyjnego – omawialiśmy na nich prawo związane z pobytem i pracą obcokrajowców oraz kwestiami dotyczącymi uzyskiwania zezwoleń na pracę w Polsce (np. opłaty, rodzaje zezwoleń, praca cudzoziemca bez zezwolenia, rodzaje zezwoleń na pracę, procedura ubiegania się o zezwolenie na pracę).

Mobilność i polscy migranci w Unii Europejskiej

Program Polityki Migracyjnej aktywnie uczestniczył w debacie na temat mobilności wewnątrz Unii Europejskiej. Kwestia ewentualnych ograniczeń w dostępie do pomocy socjalnej, upolitycznienie kwestii migracji oraz dyskryminacyjne traktowanie obywateli UE pracujących w innym państwie członkowskim były priorytetowymi wątkami podejmowanymi przez PPM.

Problem niedoboru pracowników dotyczy obecnie krajów nie tylko Europy Zachodniej, ale także Europy Środkowej. Tradycyjnie migranci decydują się na wyjazd do bardziej zamożnych krajów UE, m.in. ze względu na lepsze zarobki i atrakcyjną ofertę socjalną czy korzystniejsze warunki pracy. W wyniku tego procesu w krajach pochodzenia mogą pojawić się luki na rynku pracy, wypełniane przez innych migrantów. Obrazowo widać to na przykładzie Polski i Niemiec – polscy pracownicy podejmują zatrudnienie w Niemczech, podczas gdy polski rynek pracy jest atrakcyjny dla rosnącej liczby migrantów z Ukrainy. Trend ten niesie, poza istotnymi skutkami gospodarczymi i demograficznymi, również ważne wyzwania społeczne. Stawia liczne – obecnie kluczowe w całej Unii Europejskiej – pytania o integrację w nowym miejscu zamieszkania i pracy, powody migracji, plany na przyszłość napływowych pracowników oraz stopień przygotowania do ich przyjęcia państwa, władz i pracodawców.

W tym kontekście ISP przeprowadził badanie migracji polskiego personelu medycznego do Niemiec oraz personelu medycznego z Ukrainy do Polski. Badanie miało na celu pokazanie dobrych praktyk istniejących w procesie przyjmowania imigrantów, wskazanie, co warto usprawnić w tym obszarze, oraz opisanie, z jakimi wyzwaniami liczyć się muszą wykwalifikowani migranci, decydujący się podjąć pracę za granicą. Wnioski z badania opublikowano w raporcie [Medycyna bez granic? Wykwalifikowani migranci w zawodach medycznych w Polsce i w Niemczech](#)

Rozpoczęliśmy również badania studentów z Ukrainy, którzy uczą się na polskich, czeskich, słowackich i węgierskich uniwersytetach. Ich liczba w ostatnich latach wzrosła pięciokrotnie i nadal rośnie z powodu niestabilności gospodarczej na Ukrainie i skutecznych kampanii rekrutacyjnych na uniwersytetach V4. Głównym celem badania jest sprawdzenie, w jaki sposób Ukraina, Polska, Czechy, Słowacja i Węgry mogłyby wykorzystać profesjonalny i

społeczny kapitał ukraińskich studentów, którzy zdecydują się studiować na uczelniach w krajach grupy wyszehradzkiej.

Wspólnie z Programem Europejskim PPM realizuje także badanie dotyczące sytuacji obywateli Unii Europejskiej w Polsce, m.in. ze względu na ograniczony stan badań w tym obszarze. Wywiady z obywatelami krajów Unii, którzy postanowili zamieszkać w Polsce, pozwolą nam ocenić, czy Polska jest dla nich atrakcyjnym krajem i jak są oni zintegrowani z polskim społeczeństwem. Raport dotyczący największej grupy unijnych migrantów w Polsce – Niemców został opublikowany na jesieni 2017 i cieszył się olbrzymim zainteresowaniem mediów polskich i niemieckich. W przygotowaniu raporty dotyczące mieszkających w naszym kraju Włochów i Francuzów.

Publikacje

- Dawid Cegiełka, Piotr Kaźmierkiewicz, [*Regulacja zatrudnienia sezonowego cudzoziemców – dylematy i perspektywy dla Polski*](#)
- Agnieszka Łada, Justyna Segeš Frelak, [*Medycyna bez granic? Wykwalifikowani migranci w zawodach medycznych w Polsce i w Niemczech*](#)
- Anna Piłat, Dominika Potkańska, [*Local responses to the refugee crisis in Poland. Reception and integration*](#)

Wydarzenia

- Szkolenie dla cudzoziemców „Ja na polskim rynku pracy” | Обучение `Я на польском рынке труда”, Warszawa, 19 stycznia
- Szkolenie dla cudzoziemców „Moja firma w Polsce”, Warszawa, 16 lutego
- Szkolenie „Zmiany przepisów dotyczących Kart Polaka”, Warszawa, 16 lutego
- Szkolenie „Uznawanie wykształcenia i nostryfikacja dyplomów w Polsce”, Warszawa, 2 marca
- Szkolenie dla cudzoziemców „Ja na polskim rynku pracy” | Обучение `Я на польском рынке труда”, Warszawa, 9 marca
- Debata „Obcy wśród nas – jak pokonać niechęć wobec cudzoziemców?”, Warszawa, 10 marca
- “How to start a business in Poland? - workshop for foreigners”, Warszawa, 23 marca
- Szkolenie dla cudzoziemców „Ja na polskim rynku pracy” | Обучение `Я на польском рынке труда”, Warszawa, 30 marca
- Szkolenie dla cudzoziemców MOJA FIRMA W POLSCE / ОБУЧЕНИЕ МОЯ КОМПАНИЯ В ПОЛЬШЕ, Warszawa, 6 kwietnia
- Szkolenie „Rozliczanie rocznego podatku w Polsce i na Ukrainie - w praktyce”, Warszawa, 6 kwietnia
- Szkolenie dla pracodawców „Zatrudnianie cudzoziemców w Polsce w 2017 roku”, Warszawa 21 kwietnia
- Spotkanie eksperckie „Uciec od ucieczki. Perspektywa krajów tranzytu i pochodzenia uchodźców”, Warszawa, 26 kwietnia
- Bezpłatne szkolenie dla cudzoziemców „Ja na polskim rynku pracy” | Обучение `Я на польском рынке труда”, Warszawa 27 kwietnia
- Bezpłatne szkolenie dla cudzoziemców MOJA FIRMA W POLSCE / ОБУЧЕНИЕ МОЯ КОМПАНИЯ В ПОЛЬШЕ, Warszawa, 18 maja

- Bezpłatne szkolenie dla cudzoziemców „Ja na polskim rynku pracy” | Обучение `Я на польском рынке труда”, Warszawa 18 maja
- Szkolenie dla pracodawców „Zatrudnianie cudzoziemców w Polsce w 2017 roku”, Warszawa, 22 maja
- Szkolenie „Jestem mamą w Polsce II”, Warszawa, 5 czerwca
- Szkolenie „Uznawanie wykształcenia i nostryfikacja dyplomów w Polsce”, Warszawa, 6 czerwca
- Szkolenie dla pracodawców „Zatrudnianie cudzoziemców w Polsce w 2017 roku”, Warszawa, 22 czerwca
- Szkolenie „Zmiany przepisów dotyczących Karty Polaka „, Warszawa, 27 czerwca
- Szkolenie dla przedstawicieli NGOs „Submitting successful project proposal to EU institutions”, Warszawa 6-7 lipca
- Warsztaty „Mama na polskim rynku pracy / Мама на польском рынке труда”, 19 sierpnia
- Szkolenie dla pracodawców „Zatrudnianie cudzoziemców w Polsce w 2017 roku”, Warszawa, 31 sierpnia
- Szkolenie dla cudzoziemców „Jak zalegalizować pobyt i pracę w Polsce/ Konsultacje z prawnikiem”, 7 września
- Bezpłatne szkolenie dla cudzoziemców „JAK ZAŁOŻYĆ FIRMĘ W POLSCE / ОБУЧЕНИЕ МОЯ КОМПАНИЯ В ПОЛЬШЕ”, 22 września
- Szkolenie dla pracodawców „Zatrudnianie cudzoziemców w Polsce w 2017 roku”, Warszawa, 13 października
- Szkolenie dla cudzoziemców „JAK ZAŁOŻYĆ FIRMĘ W POLSCE / ОБУЧЕНИЕ МОЯ КОМПАНИЯ В ПОЛЬШЕ”, Warszawa, 18 października
- Szkolenie „Jak zalegalizować pobyt i pracę w Polsce? Bezpłatne spotkanie dla cudzoziemców i konsultacje z prawnikiem”, Warszawa, 18 października

Zespół

Justyna Segeš Frelak (kierownik programu/starszy analityk), Karolina Grot (koordynatorka projektów/analityczka), Anna Piłat (koordynatorka projektów/analityczka), Dominika Potkańska (koordynatorka projektów/analityczka), Katarzyna Banul-Wójcikowska (koordynatorka finansów w projekcie NIEM), Agnieszka Kulesa (analityczka/koordynatorka projektów)

Ekspertsi współpracujący z programem

Adam Chmura, dr Marek Dudkiewicz, Thomas Huddleston, Piotr Kaźmierkiewicz, dr Witold Klaus, Tomasz Sieniow, Mikołaj Pawlak

Obserwatorium Równości Płci

**OBSERWATORIUM
RÓWNOŚCI PŁCI**

Obserwatorium Równości Płci jest inicjatywą mającą na celu analizowanie, monitorowanie i promowanie równości płci w Polsce. Poprzez działania grupy ekspertów i ekspertek zajmujących się problematyką konstytucyjnej zasady równości kobiet i mężczyzn monitorujemy działania legislacyjne, aktywność rządu i administracji publicznej. Na stronie internetowej rownoscplci.pl zamieszczamy opinie i komentarze dotyczące polskiej legislacji, działań władz na różnych szczeblach oraz aktów prawa międzynarodowego.

Tematy:

- Prawa reprodukcyjne
- Przemoc ekonomiczna
- Rodzicielstwo osób z niepełnosprawnościami
- Równość płci w biznesie
- Emerytury kobiet
- Równość płci w edukacji
- Religia a decyzje polityczne

Rok 2017 w liczbach

- 4 realizowane projekty
- 3 uzyskane granty
- 2 publikacje
- 7 konferencji i seminariów

Prawa reprodukcyjne

Na początku roku 2017 działania Obserwatorium przede wszystkim skupione były wokół promocji raportu [Czarny protest – w stronę nowego kompromisu aborcyjnego?](#) analizującego wydarzenia związane z projektem całkowitego zakazu aborcji w Polsce oraz dyskursu organizacji kobiecych wokół legislacji dotyczącej przerywania ciąży. Raport stał się podstawą artykułów oraz licznych wypowiedzi ekspertek ORP w mediach, ze szczególnych uwzględnieniem mediów zagranicznych. Był też punktem wyjścia analiz dotyczących praw kobiet w zmieniającej się rzeczywistości politycznej.

Przemoc ekonomiczna

Początek 2017 roku był to również czas promocji raportu [Alimenty na dzieci. Diagnoza polskiego systemu i przegląd praktyk zagranicznych](#). W styczniu ORP dołączyło do koalicji organizacji oraz instytucji zajmujących się problemem niealimentacji w Polsce, zainicjowanej przez Stowarzyszenie „Dla Naszych Dzieci”. Koalicja ma za zadanie zaprojektowanie ogólnopolskiej kampanii społecznej na rzecz płacenia alimentów na dzieci. Równolegle kierowniczka Obserwatorium uczestniczyła w regularnych posiedzeniach Zespołu Ekspertów

ds. Alimentów, funkcjonującego przy Rzeczniku Praw Obywatelskich oraz Rzeczniku Praw Dziecka. Zespół wypracowuje rekomendacje zmian prawnych mających na celu zwiększenie poziomu ściągальności alimentów w Polsce. Część z nich znalazło odzwierciedlenie w nowelizacji Kodeksu karnego (art. 209) z 2017 roku.

Rodzicielstwo osób z niepełnosprawnościami

W 2017 roku Obserwatorium, wraz z Programem Społeczeństwa i Demokracji, realizuje ogólnopolskie badanie dotyczące rodzicielstwa osób z niepełnosprawnościami. Ich głównym celem jest rozpoznanie potrzeb i sytuacji psychospołecznej, w jakiej znajdują się rodzice z różnymi rodzajami niepełnosprawności, a także identyfikację najistotniejszych barier w realizacji ról macierzyńskich i ojcowskich. W ramach badania łączymy metodologię ilościową i jakościową, w tym, między innymi, wywiady pogłębione z ekspertami i ekspertkami, oraz rodzicami z różnymi typami niepełnosprawności, a także ankietę on-line skierowaną również do rodziców. Badania uzupełniają analizy materiałów zastanych (zasobów internetowych forów i blogów dotyczących zagadnienia rodzicielstwa osób z niepełnosprawnościami), jak również analizy dotyczące rozwiązań z zakresu polityki społecznej dotyczące istniejących rozwiązań prawnych i instytucjonalnych wspierających rodziców z niepełnosprawnościami, zarówno w Polsce, jak i za granicą. W ramach projektu zostaną opracowane konkretne rekomendacje dotyczące rozwiązań prawnych i instytucjonalnych ułatwiających rodzicom z niepełnosprawnościami pełnienie ról macierzyńskich i ojcowskich, w tym Karta Praw Rodzica z Niepełnosprawnością.

Równość płci w biznesie

W 2017 roku Obserwatorium prowadzi działania mające na celu promocję równości szans kobiet i mężczyzn w sektorze biznesowym. We współpracy z Fundacją Fundusz Współpracy, Konfederacją Lewiatan oraz Fabryką Dobrych Praktyk, wypracowujemy narzędzia – w tym narzędzia e-learningowe - wspierające średnie przedsiębiorstwa w promocji równości szans kobiet i mężczyzn w miejscu pracy oraz promocji kobiet na stanowiskach kierowniczych i wzmacnianie ich roli w procesach decyzji ekonomicznych. Obserwatorium przeprowadziło diagnozę potrzeb średnich firm w zakresie wspomnianej tematyki, w ramach której zrealizowano 45 wywiadów pogłębionych z pracownikami działów HR oraz ekspertkami z zakresu zarządzania różnorodnością w przedsiębiorstwach. W ramach IV Ogólnopolskiego Dnia Różnorodności zorganizowałyśmy warsztat dla przedstawicieli średnich przedsiębiorstw, podczas którego zaprezentowane zostały narzędzia, pozwalające na promocję równości szans kobiet i mężczyzn na stanowiskach kierowniczych. Również w 2017 roku opracowane narzędzie zostanie przetestowane wśród 40 średnich przedsiębiorstw.

Emerytury kobiet

W 2017 roku kontynuujemy współpracę z Kongresem Kobiet wokół zagadnienia kobiecych emerytur. Naszym celem jest zwiększenie poziomu świadomości i wiedzy młodych kobiet na temat funkcjonowania systemu emerytalnego oraz tego, jaki wpływ mają ich obecne decyzje na poziom przyszłych świadczeń emerytalnych. W czerwcu zorganizowałyśmy seminarium eksperckie

IX KONGRES KOBIEŃ Poznań
Centrum Przedsiębiorczości i Innowacji
9/08/17 sobota
godz. 16:00 - 19:15

Emerytury dla Młodych!

MTP: hala 15, Sala 1.6

poświęcone wypracowaniu konkretnych propozycji rozwiązań, mających na celu poprawę sytuacji emerytalnej kobiet w Polsce. Główne wnioski i rozwiązania zaprezentowane zostały podczas debaty „Emerytury dla młodych: dlaczego tata ma iść na urlop?” zorganizowanej we wrześniu, w ramach IX Kongresu Kobiet w Poznaniu. Nad powiązaniem między polityką rodzinną a systemem emerytalnym dyskutowaliśmy również podczas współorganizowanej przez ORP VII Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej, która odbyła się 11 grudnia w Warszawie.

Równość płci w edukacji

W 2017 roku kontynuujemy działania dotyczące wychowania dzieci w duchu równościowym. Tym razem skupiliśmy się na zagadnieniu wychowania dziewcząt w Polsce. W marcu, przy okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet, zorganizowałyśmy we współpracy z Ambasadą Szwecji oraz Fundacją Kosmos dla Dziewczynek debatę „Jak wychowywać i kształtować aspiracje dziewczynki i młodych kobiet?”.

Swoimi działaniami objęłyśmy również zagadnienie edukacji formalnej. Na początku 2017 roku zorganizowałyśmy seminarium eksperckie „Polityka równości płci w polskim systemie edukacyjnym”. Podczas spotkania zaprezentowano raport na temat największych wyzwań równości płci w polskiej edukacji, autorstwa Agaty Chełstowskiej. Spotkanie było częścią ogólnoeuropejskiego badania „Gender-related challenges in European education systems – European Institute for Gender Equality”, prowadzonego przez Europejski Instytut Równości Płci (EIGE). W drugiej połowie roku, wspólnie z Koalicją KARAT, rozpoczęłyśmy projektowanie ogólnopolskiej kampanii „Możesz być kim tylko zechcesz! Zawód nie ma płci”. W ramach kampanii chcemy wykorzystać potencjał dziewcząt wybierających szkoły zawodowe, poprzez zachęcenie ich do wyboru zawodów deficytowych, które są tradycyjnie uznawane za męskie. W ostatnim kwartale 2017 roku rozpoczęłyśmy również projekt badawczy, w ramach którego analizujemy treści nowej podstawy programowej w szkołach podstawowych oraz wybranych podręczników szkolnych pod kątem prezentowanych i promowanych w nich wzorców i idei dotyczących kobiecości i męskości. Wnioski z przeprowadzonych analiz jakościowych zostaną zebrane w raporcie, w którym wskazane zostaną również obszary, w których konieczne są zmiany w kierunku równościowej, antydyskryminacyjnej i wolnej od stereotypów płciowych edukacji.

Religia a decyzje polityczne

W 2017 roku wróciłyśmy do tematu wpływu religii na decyzje polityczne. 16 maja zorganizowana została debata pt. „Ile religii w polityce? Stan obecny a społeczne oczekiwania”. Punktem wyjścia do dyskusji były unikalne badania zrealizowane przez prestiżowe amerykańskie Centrum Badawcze Pew (Pew Research Center) „Religijność i przynależność narodowa”.

Publikacje

- Marta Chmielewska, Małgorzata Druciarek, Izabela Przybysz, [Czarny protest – w stronę nowego „kompromisu aborcyjnego?”](#)
- Małgorzata Druciarek, Izabela Przybysz, *Działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn w średnich firmach*

Wydarzenia

- Spotkanie „Polityka równości płci w polskim systemie edukacyjnym”, Warszawa, 10 stycznia
- Debata „Jak wychowywać dziewczynki i kształtować ambicje młodych kobiet?”, Warszawa, 23 marca
- Debata „Ile religii w polityce? Stan obecny a społeczne oczekiwania”, Warszawa, 16 maja
- Warsztat „Zarządzanie różnorodnością w MŚP”, Warszawa 24 maja
- Spotkanie eksperckie „Równości płci w biznesie”, Warszawa 28 czerwca
- Debata „Emerytury dla młodych: dlaczego Tata ma iść na urlop?”, Poznań, 9 września
- Konferencja „Polityka rodzinna a systemy emerytalne”, Warszawa, 11 grudnia

Zespół

Małgorzata Druciarek (kierowniczka projektu/ analityczka), Izabela Przybysz (kierowniczka projektu/ analityczka).

Eksperci i ekspertki współpracujący/e z programem

Prof. Beata Łaciak, prof. dr hab. Małgorzata Fuszara, prof. dr hab. Monika Płatek, dr Ewa Lisowska, dr Janina Petelczyc, mec. Paulina Roicka, dr Ewa Rumińska-Zimny

Program Społeczeństwa Cyfrowego

Program Społeczeństwa Cyfrowego został utworzony w ISP w styczniu 2015 roku. Jego głównym celem jest uwzględnianie gwałtownego rozwoju technologii informacyjno-komunikacyjnych w politykach publicznych będących przedmiotem zainteresowania ISP. Za nie mniej ważne zadanie stawia sobie wspieranie powstania trwałego mechanizmu podnoszenia kompetencji cyfrowych obywateli oraz budowanie świadomości kluczowego znaczenia tych kompetencji dla rozwoju indywidualnego i całego kraju. Program animuje i obsługuje Szerokie Porozumienie na Rzecz Umiejętności Cyfrowych (SPRUC) będące nieformalnym zrzeszeniem organizacji i firm działających na rzecz podniesienia poziomu umiejętności cyfrowych obywateli utworzone pod egidą Krajowego Lidera Cyfryzacji.

Tematy

- Szerokie Porozumienie na Rzecz Umiejętności Cyfrowych (SPRUC)
- Dobre praktyki w zakresie umiejętności cyfrowych
- Nauka kodowania i informatyka w szkołach
- Kształtowanie tematyki konkursów grantowych finansowanych ze środków publicznych (fundusze UE i EOG)

Szerokie Porozumienie na Rzecz Umiejętności Cyfrowych

SZEROKIE POROZUMIENIE
NA RZECZ UMIEJĘTNOŚCI
CYFROWYCH W POLSCE

Porozumienie jest nieformalnym, dobrowolnym zrzeszeniem instytucji, organizacji i firm, które działają na rzecz pełnego wykorzystania potencjału nowoczesnych technologii informacyjnych dla rozwoju Polski. Porozumienie

zachęca swoich uczestników do łączenia sprawdzonych projektów i nadawania im większej skali. Poprzez wzrost świadomości o korzyściach, ale i zagrożeniach przyczynia się do poprawy dostępu do wiedzy i informacji, zdobywania umiejętności niezbędnych na dynamicznie zmieniającym się rynku pracy, upowszechnienia partycypacji cyfrowej w życiu publicznym oraz aktywnego uczestnictwa w kulturze. Sprawy organizacyjne SPRUC prowadzi ISP na podstawie porozumienia pomiędzy Liderem Cyfryzacji i szefem ISP co jest naszym wkładem w działania tej koalicji.

Działalność w tym obszarze będzie się skupiała na prowadzeniu witryny internetowej www.umiejtnoscicyfrowe.pl, pozyskiwaniu nowych uczestników ponad obecną listę, na której jest ok. 70 partnerów, a w szczególności dalszemu testowaniu składkowego modelu finansowania działań wspierających SPRUC.

Najważniejszym wydarzeniem w 2017 roku było przystąpienie województw samorządowych do Porozumienia. Stwarza to możliwość upowszechniania działań Porozumienia w regionach, gdzie deficyt umiejętności cyfrowych jest największy. Tak liczny udział władz publicznych wskazuje na coraz większe zrozumienie potrzeby istnienia trwałego mechanizmu podnoszenia umiejętności cyfrowych przez całe życie.

Dobre praktyki w zakresie umiejętności cyfrowych

Partnerzy SPRUC i Programy ISP dysponują dużym zasobem sprawdzonych metod aktywizacji obywatelskiej, mobilizacji społecznej, a także podnoszenia poziomu umiejętności cyfrowych. Problem, na którym się skupialiśmy to dokumentowanie i upowszechnianie dobrych przykładów w regionach i jeszcze bardziej lokalnie. Głównie odbywało się to poprzez witrynę internetową, ale także podczas prac grup roboczych. Najaktywniejsza z nich zajmuje się dostępnością treści cyfrowych dla osób z upośledzeniem wzroku i słuchu. Najbardziej widzialnym efektem jej działania było przygotowanie rankingu witryn administracji publicznej pod kątem spełniania standardu WCAG 2.0 (zestaw wymogów dotyczących treści w sieci).

Nauka kodowania i informatyka w szkołach

Wprowadzana tzw. reforma edukacji powoduje, że wiele wcześniejszych osiągnięć w modernizacji programów nauczania informatyki lub wprowadzania nauki kodowania uległo całkowitemu zaburzeniu. Zbiorowa akcja uczestników grupy roboczej ds. nauki kodowania doprowadziła do przywrócenia tych zajęć do podstawy programowej i zachowania jej w nieznacznie zmniejszonym wymiarze. Temu służyły liczne apele, rekomendacje, a także spotkania z pełnomocnikami kuratorów ds. innowacji edukacyjnych.

Kształtowanie tematyki konkursów grantowych finansowanych ze środków publicznych (fundusze UE i EOG)

Kierownik PSC ISP, Jacek Wojnarowski uczestniczy jako przedstawiciel strony społecznej w Komitecie Monitorującym Program Operacyjny Polska Cyfrowa. W 2017 roku odbyły się już 3 posiedzenia KM. Głównym zadaniem było zatwierdzanie kryteriów konkursów grantowych w poszczególnych „osiach” POPC. Szczegóły decyzji były wypracowywane podczas spotkań grup roboczych, których odbyło się kilkanaście. W kilku przypadkach zostały sformułowane przez ISP opinie krytycznie oceniające warunki ogłaszanych konkursów, które odstręczają wielu potencjalnych wykonawców od składania aplikacji.

We współpracy z Biblioteką Narodową, została przygotowana koncepcja programu pod roboczą nazwą „Nowoczesna sieć bibliotek publicznych dla integracji społecznej – umiejętności dla przyszłości”. Projekt (o dużej skali) został wstępnie przyjęty przez MR i rekomendowany przez MKiDN do realizacji po podpisaniu umowy z krajami EOG.

Lista „100”

W ramach działań podejmowanych przez Szerokie Porozumienie na rzecz Umiejętności Cyfrowych opracowano koncepcję corocznego honorowania osób najbardziej zasłużonych dla podnoszenia umiejętności cyfrowych obywateli poprzez wpisanie na Listę „100” 2017'. Kandydaci zgłoszeni poprzez środowisko SPRUC zostali następnie wybrani przez kapitułę, a ogłoszenie samej listy nastąpiło na zakończenie konferencji „Umiejętności Cyfrowe 2017. Lista odbiła się szerokim echem w środowisku SPRUC i nie tylko. Lista ma być publikowana corocznie.

Wydarzenia

- Konferencja „Umiejętności Cyfrowe 2017.pl”, Warszawa 2017
- Ogłoszenie Listy 100
- Wizyta studyjna w Komisji Europejskiej w Brukseli
- Przystąpienie regionów do Porozumienia

Zespół

Jacek Wojnarowski, kierownik Programu, Izabela Przybysz, eksperci: Włodzimierz Marciński – Prezes Polskiego Towarzystwa Informatycznego, Tomasz Kulisiewicz – Cyfrowe Państwo, Piotr Arak- PwC, Dominik Batorski, Uniwersytet Warszawski, Justyna Jasiewicz, Uniwersytet Warszawski.

Dział publikacji – rozwój nowych form upowszechniania wyników badań i analiz oraz debat.

W roku 2017 Instytut Spraw Publicznych upowszechniał wyniki swoich badań w książkach, raportach i w serii *policy papers* „Analizy i Opinie”. W sumie wydaliśmy 46 publikacji – w przeważającej większości bezpłatnych, w wersji elektronicznej. Lista publikacji ISP została wyszczególniona w rozdziałach poświęconych pracy poszczególnych programów Instytutu.

Obok koordynacji produkcji raportów, książek i analiz, Dział Publikacji ISP kontynuował rozwój nowych metod upowszechniania informacji. Korzystając z technik wideo, przygotowano szereg filmów, prezentujących w nowoczesnej formie badania i analizy ISP, opinie oraz nagrania całych wydarzeń – konferencji, debat, seminariów. Przygotowane materiały publikowane są na internetowym kanale ISP - youtube.com/ISPThinkTank.

Rozwój nowoczesnych metod wizualizacji danych, oparty na technikach wideo, umożliwił stworzenie kolejnego kanału dotarcia do odbiorców, który cieszy się zainteresowaniem – w 2017 roku materiały Instytutu były otwierane 23 000 razy, notując łącznie 850 godzin wyświetlania (wzrost o 15% w porównaniu do roku 2016).

Młodzież wobec integracji europejskiej

Debate: Trzeci sektor pod presją

Przyszłość strefy euro Z Polską czy bez?

Rozmowy sondujące. Wybory w Niemczech 2017

Część III Rozwiązania podnoszenia produktywności

Debate: Ile religii w polityce? Stan obecny a społeczne

Rodzicielstwo osób z niepełnosprawnościami

Zapis debaty: Manipulacja/Dezinformacja

Debate: Manipulacja/Dezinformacja

Smog w Polsce i Europie

ANEKS

Projekty realizowane w roku 2017

Program Europejski

„New Pact for Europe”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk

Koordynator projektu: Aleksander Fuksiewicz

Eksperci: Jacek Kucharczyk, Andriy Korniyshuk, Agnieszka Łada

„New Pact for Europe”, to inicjatywa, której celem jest promowanie ogólnoeuropejskiej debaty nad propozycjami reform Unii Europejskiej i stworzenie „pakietu propozycji” zmian w funkcjonowaniu UE i jej politykach. Inicjatywa koordynowana jest przez King Baudouin Foundation, Bertelsmann Stiftung, Open Society Initiative for Europe, and the European Policy Centre w Brukseli wraz z partnerami z krajów UE, w tym ISP. W roku 2017 Instytut zorganizował spotkanie warsztaty polskich ekspertów ds. Unii Europejskiej oraz warsztaty polsko-francuskie. Na ich podstawie oraz na podstawie działań wcześniejszych (warsztaty polsko-włoskie i kolejne krajowe) ISP opracował analizę obecnego stanu integracji europejskiej z polskiej perspektywy: „New Pact for Europe. National Report – POLAND” i brał udział w pracach nad raportem europejskim „Re-energising Europe. A package deal for the EU27”.

Okres realizacji: maj 2016 – grudzień 2017

Źródło finansowania: King Baudouin Foundation i inne

„Pytania o Europę”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk

Koordynator projektu: Aleksander Fuksiewicz

ISP organizuje cykl konferencji na ważne i aktualne tematy europejskie. W 2017 roku cykl był kontynuowany. Zorganizowaliśmy debaty na temat: walki ze smogiem w Europie, walki z rosyjską propagandą, działań UE skierowanych do młodych, reform Unii Europejskiej, strefy euro i pracowników delegowanych. W pierwszej połowie roku projekt był wspierany przez Parlament Europejski. Partnerem całego cyklu jest Fundacja im. Friedricha Eberta. W 2018 r. planowana jest kontynuacja cyklu. Każdej debacie towarzyszy publikacja, a większości również film promocyjny. W ramach projektu przeprowadziliśmy również warsztaty dziennikarstwa radiowego w szkołach gimnazjalnych, dla uczestników szkolnych kół dziennikarskich, tworzących szkolne gazety i przygotowujących audycje na antenie szkolnych radiowęzłów lub telewizji internetowej. W trakcie warsztatów młodzież poznawała tajniki pracy profesjonalnych reporterów radiowych i przygotowania pod ich okiem autorskiej audycji poświęconej sprawom, którymi obecnie żyją Europejczycy.

Okres realizacji: maj 2016 – maj 2017

Źródło finansowania: Parlament Europejski, Fundacja im. Friedricha Eberta

„Młodzi w Europie”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk

Koordynator projektu: Łukasz Wenerski

Eksperci: dr Agnieszka Łada, Łukasz Wenerski, Gabriele Schoeler

Celem projektu jest próba zrozumienia, w jaki sposób młodzi Europejczycy postrzegają współczesną Unię Europejską, jakie korzyści z członkostwa dostrzegają oraz jakie problemy ich zdaniem dotyczą obecnie Wspólnotę. ISP wraz z partnerami z krajów Grupy Wyszehradzkiej, Austrii i Niemiec przygotował i przeprowadził badanie sondażowe wśród ludzi młodych w wieku 15-24 lata z sześciu krajów UE. Na podstawie badania sondażowego w 2017 roku powstały 2 raporty: [*Akceptacja, reforma, rozstanie? Młodzież z sześciu państw członkowskich Unii Europejskiej wobec integracji europejskiej*](#) ukazujący wstępne wyniki badania oraz [*Exit, voice or loyalty. Young people on Europe and democracy Case studies from Austria, the Czech Republic, Germany, Hungary, Poland and Slovakia*](#) dogłębnie podsumowujący rezultaty badania w sześciu krajach.

Okres realizacji: wrzesień 2016 – maj 2017

Źródło finansowania: Fundacja Bertelsmanna

„Policy paper: aktualne relacje Polska-Niemcy i Polska-Europa”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk

Koordynator projektu/ Ekspert: dr Agnieszka Łada

Działalność rządu w Warszawie wzbudza zainteresowanie polskich partnerów zagranicznych. Stawiają oni pytania o plany polskich polityków, reakcje społeczeństwa oraz opinie ekspertów. W celu odpowiedzi na te pytania ISP przygotował dla Fundacji Bertelsmanna tekst w formie wywiadu z ekspertem na temat obecnego stanu i potencjału rozwoju relacji polsko-niemieckich. Kolejny tekst wskazywał zmiany w polskiej polityce europejskiej.

Okres realizacji: listopad 2016 – kwiecień 2017

Źródło finansowania: Fundacja Bertelsmanna

“EU-migrants in Poland: facts, challenges, expectations”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk

Koordynator projektu: Aleksander Fuksiewicz

Analitycy: dr Agnieszka Łada, Aleksander Fuksiewicz, Katarzyna Renaud, Anna Piłat

Instytut Spraw Publicznych wystartował z pionierskim badaniem analizującym fenomen imigracji obywateli państw Unii Europejskiej do Polski, z uwzględnieniem ich motywacji, integracji na rynku pracy i relacji ze społeczeństwem przyjmującym. Masowa imigracja na razie Polski nie dotknęła, ale liczba cudzoziemców osiedlających się w Polsce stale rośnie, a tematyka migracyjna jest obecna w debacie publicznej, wpływając na zmiany w polskim społeczeństwie. Mimo to migracja z innych państw UE do Polski nie była dotychczas przedmiotem badań, a badania migracyjne koncentrują się przede wszystkim na cudzoziemcach z państw poza unijnych. Badanie obejmuje analizy danych i statystyk oraz badanie jakościowe (wywiady z imigrantami i ekspertami) i ilościowe (sondaż opinii publicznej w Polsce). Wywiady z przedstawicielami wybranych grup, tj. Niemcami, Francuzami i Włochami, były prowadzone latem i jesienią 2017 r. Publikacja raportu planowana jest w 2018 r. Częstkową publikację (dot.

imigrantów z Niemiec) zaprezentowaliśmy na debatach w Warszawie i Berlinie w październiku 2017 r.

Okres realizacji: lipiec 2017 – czerwiec 2018

Źródło finansowania: Fundacja Fritza Thyssena, Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej

„Czy Grupa Wyszehradzka ma wspólny głos w UE?”

Kierownik projektu: Jacek Kucharczyk

Koordynator projektu: Aleksander Fuksiewicz

Analitycy: dr Agnieszka Łada, Aleksander Fuksiewicz

Dzięki wyjazdom badawczym do Pragi, Bratysławy i Budapesztu analitycy ISP przygotowali cztery raporty cząstkowe opisujące politykę europejską państw Grupy Wyszehradzkiej (Polski, Czech, Węgier i Słowacji) oraz tekst porównawczy. Badania miały na celu nakreślenie podobieństw i różnic między tymi państwami oraz analizowanie perspektyw budowania nowego regionalnego sojuszu w ramach polityki zagranicznej obecnego rządu.

Okres realizacji: marzec – czerwiec 2017

Źródło finansowania: Fundacja im Heinricha Bölla

“Young Leaders for Europe “

Koordynator projektu: Łukasz Wenerski

Kierownik projektu: Jacek Kucharczyk

Analitycy: Łukasz Wenerski

Instytut Spraw Publicznych został poproszony przez Fundację Bertelsmanna o wsparcie merytoryczne programu „Young leaders for Europe”, który skierowany jest do młodych ekspertów z Unii Europejskiej i państw sąsiedzkich. W ramach współpracy ISP przygotował przewodnik tematyczny dla szkoły letniej, którą Fundacja Bertelsmanna zorganizowała jako część programu „Young leaders for Europe” oraz serię publikacji poświęconych ważnym i aktualnym tematom w państwach Europy Środkowej i Wschodniej. Dotyczyły one stanu społeczeństwa obywatelskiego na Białorusi i Rosji, działania rosyjskiej propagandy w krajach wyszehradzkich oraz walki z nią przez organizacje ukraińskie. Przygotowane przez ISP publikacje były cyklicznie przekazywane członkom sieci „Young leaders for Europe”.

Okres realizacji: marzec 2017 – grudzień 2017

Źródło finansowania: Fundacja Bertelsmanna

„Brexit z perspektywy państw Europy Środkowej”

Koordynator projektu: Łukasz Wenerski

Kierownik projektu: Jacek Kucharczyk

Analitycy: dr Agnieszka Łada, Aleksander Fuksiewicz, Łukasz Wenerski, Anna Piłat

Projekt koncentruje się na ukazaniu perspektywy państw Europy Środkowej na proces Brexitu. Wystąpienie wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej wiąże się z nie do końca zrozumianymi jeszcze konsekwencjami, które dotkną zarówno Wielką Brytanię, jak i Unię Europejską i jej państwa członkowskie UE. Analitycy Instytutu Spraw Publicznych postanowili przyrzeć się jak Brexit może wpłynąć na sytuację Polski i państw Europy Środkowej w trzech

obszarach: migracji, handlu i kształtowania przyszłego budżetu UE. Publikacje mają pomóc poznać perspektywę regionu przez ekspertów i urzędników Europy Zachodniej.

Okres realizacji: czerwiec 2017 – luty 2018
Źródło finansowania: Fundacja Bertelsmanna

„Barometr Polska-Niemcy 2017”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk
Koordynator projektu/ Ekspert: dr Agnieszka Łada

Przeprowadzone rokrocznie badanie w 2017 roku poświęciliśmy ocenie niemieckiej polityki europejskiej. Wykazano ono, że spadła liczba opinii pozytywnych, nie wzrósł jednak odsetek negatywnych. Coraz większa grupa Polaków nie potrafi natomiast ocenić niemieckiej polityki i stanu wzajemnych relacji.

W oparciu o wyniki powstał raport w dwóch językach, który zaprezentowano w Warszawie oraz na spotkaniu posłów CDU w Bundestagu oraz kilku wydarzeniach zewnętrznych.

Okres realizacji: luty 2017 – czerwiec 2017
Źródło finansowania: Fundacja Konrada Adenauera

„Niemcy przed wyborami”

Kierownik projektu: dr Agnieszka Łada
Koordynator projektu/ Ekspert: dr Agnieszka Łada, Aleksandra Murawska, Rafał Załęski

Podobnie jak przed czterema laty bardzo intensywnie monitorowaliśmy i komentowaliśmy kampanię wyborczą do Bundestagu. Przygotowaliśmy w tym celu podstronę www.isp.org.pl/wyborywNiemczech2017, na której umieszczaliśmy informacje dotyczące faktów o wyborach i kampanii, porównywaliśmy programy wyborcze oraz komentowaliśmy kampanię. Poza tym przygotowaliśmy cztery filmiki poświęcone wyborom. Partnerem medialnym projektu było radio TOK fm, które regularnie zapraszało ekspertkę na antenę. W sumie udzielono 3 wywiadów.

Okres realizacji: lipiec 2017 – wrzesień 2017
Źródło finansowania: Fundacja Konrada Adenauera

„The activity of pro-Russian extremist groups in Central-Eastern Europe”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk
Koordynator projektu: Łukasz Wenerski
Ekspert: Łukasz Wenerski

Instytut Spraw Publicznych wraz z partnerami z Austrii, Czech, Słowacji i Węgier podjął się analizy wpływu rosyjskiej propagandy w krajach Grupy Wyszehradzkiej i w Austrii. W 2017 opublikowaliśmy raport Poland: [Russian soft power in Poland - The Kremlin and pro-Russian organizations](#) pokazujący w jaki sposób rosyjska narracja dociera do polskiej polityki i świata mediów. Liderem projektu był węgierski Political Capital Policy Research & Consulting Institute.

Okres realizacji: wrzesień 2016 – kwiecień 2017
Źródło finansowania: National Endowment for Democracy

“The Projection of Authoritarian Influence in Vulnerable Democracies”

Projekt ma na celu zbadanie metod i instrumentów chińskiego i rosyjskiego oddziaływania politycznego tzw. „miękkiej siły” (*soft power*) w czterech młodych demokracjach: Polsce, Słowacji, Argentynie i Peru. Analiza obejmie w szczególności wpływ w obszarze mediów, kultury środowiska akademickiego i think tanków. Na podstawie analizy danych zastanych oraz wywiadów z ekspertami stworzony zostanie pełny zestaw narzędzi „miękkiego wpływu” Chin i Rosji w każdym kraju, opisany sposób, w jaki narzędzia te są stosowane oraz oceniona ich skuteczność.

Okres realizacji: maj 2016 – grudzień 2017

Źródło finansowania: National Endowment for Democracy

„Partycypacja publiczna na Ukrainie”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk

Koordynator projektu: Łukasz Wenerski

Ekspert: Andriy, Korniychuk, Małgorzata Koziarek, Dominik Owczarek, Filip Pazderski

Instytut Spraw Publicznych oraz Fundacja „Nasze Podole” z Winnicy zaangażowały się w działania na rzecz rozwoju mechanizmów partycypacji publicznej na Ukrainie. Przedstawiciele trzech ukraińskich miast (Melitopol, Pierwomajsk, Wilnogorsk) wzięli udział w serii szkoleń z zakresu partycypacji oraz w wizycie studyjnej w Polsce, gdzie zapoznali się w praktyce z metodami wdrażania narzędzi partycypacyjnych. Końcowym etapem projektu było wdrożenie mechanizmów partycypacyjnych w każdym z trzech miast ukraińskich.

Okres realizacji: maj 2016 – czerwiec 2017

Źródło finansowania: National Endowment for Democracy

Program Społeczeństwo i Demokracja

„Nothing to Fear but Fear Itself?”

Kierownik projektu: Jacek Kucharczyk

Ekspert: Jacek Kucharczyk, Małgorzata Druciarek, Aleksander Fuksiewicz, Dominik Owczarek

Instytut Spraw Publicznych przeprowadził pogłębioną analizę nastrojów populistycznych i ksenofobicznych w Polsce, które otworzyły drogę do przejęcia władzy przez populistyczną formację. Badanie to zrealizowane było w ramach międzynarodowego przedsięwzięcia koordynowanego przez Londyński think-tank DEMOS, a jego efekt został opublikowany w szerokim opracowaniu obok analiz dotyczących Wielkiej Brytanii, Francji, Niemiec, Hiszpanii i Szwecji. Raport dystrybuowany był w krajach, w których prowadzono analizy, oraz szeroko komentowany w debacie publicznej w tych krajach.

Okres realizacji: lipiec 2016 – luty 2017

Źródło finansowania: Think-tank DEMOS, Wielka Brytania

„Indeks poziomu rozwoju i stabilności organizacji obywatelskich - CSO Sustainability Index” (2016-2017)

Koordynator projektu: Filip Pazderski

Eksperti: Filip Pazderski (edycja 2016)

ISP od 2004 roku bada ocenę kondycji organizacji obywatelskich w Polsce, zgodnie z metodologią Indeksu Stabilności (CSO Sustainability Index) – międzynarodowego, corocznego badania, koordynowanego przez United States Agency for International Development (USAID). W trakcie panelu dyskusyjnego eksperci oceniają poziom rozwoju i stabilność trzeciego sektora uwzględniając siedem wymiarów: otoczenie prawne, zdolności organizacyjne, kondycję finansową, rzecznictwo, świadczone usługi, infrastrukturę i wizerunek społeczny. Wyniki publikowane są w książkowym raporcie oraz na stronach USAID. W 2017 roku opracowaliśmy i opublikowaliśmy w języku polskim i angielskim raport poświęcony sytuacji trzeciego sektora w 2016 roku. Wnioski były przedmiotem debaty nad obecnymi zagrożeniami oraz możliwymi kierunkami dalszego rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Polsce.

Okres realizacji: październik 2015 – wrzesień 2016 (edycja 2015); październik 2016 – sierpień 2017 (edycja 2016)

Źródło finansowania: United States Agency for International Development (USAID)

„Rodzicielstwo osób z niepełnosprawnościami – diagnoza i potrzebne zmiany”

Koordynator projektu/ekspert: Aleksandra Kobylńska

Eksperti: dr Dorota Wiszejko-Wierzbińska, dr Mariola Raćław, Małgorzata Druciarek

Głównym celem projektu jest poszerzenie wiedzy na temat potrzeb i sytuacji osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności (zarówno kobiet, jak i mężczyzn), które zdecydowały się zostać rodzicami i opracowanie rekomendacji oraz propozycji konkretnych rozwiązań instytucjonalnych ułatwiających niepełnosprawnym rodzicom pełnienie ról macierzyńskich i ojcowskich. W tym celu prowadzimy badania jakościowe i ilościowe, na ich podstawie opracujemy wnioski i rekomendacje dla decydentów publicznych. Zostaną także przygotowane materiały informacyjne dla rodziców zawierające podstawowe informacje na temat gwarantowanych im praw i możliwości uzyskania wsparcia oraz zainicjowana szeroka debata publiczna na ten temat.

Okres realizacji: listopad 2016 – kwiecień 2018

Źródło finansowania: Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

„Innovative Social Investment: Strengthening communities in Europe (InnoSI)”

Koordynator projektu/ekspert: Filip Pazderski

Eksperti: dr hab. Aldona Wiktorska-Świąćka, dr Małgorzata Michalewska-Pawlak oraz dr Monika Klimowicz

Międzynarodowy projekt badawczy, realizowany przez Instytut Spraw Publicznych w ramach konsorcjum złożonego z uczelni oraz partnerów społecznych z 10 państw europejskich:

Finlandii, Grecji, Hiszpanii, Holandii, Niemiec, Szwecji, Węgier, Wielkiej Brytanii, Włoch oraz Polski. Konsorcjum jest kierowane przez Policy Evaluation Research Unit z Manchester Metropolitan University (www.mmuperu.co.uk). Prowadziliśmy badania nad innowacyjnymi strategiami inwestycyjnymi, dzięki którym możliwa jest poprawa jakości życia mieszkańców w miastach i regionach w Europie. Projekt zakładał przeprowadzenie interdyscyplinarnych badań naukowych w celu analizy efektywności innowacyjnych inwestycji społecznych z uwzględnieniem znaczenia w nich kontekstu regionalnego, roli innowacji społecznych, potrzeby uznania i mierzenia społecznej, jak i ekonomicznej wartości w ocenie realizacji polityk oraz oddziaływania inwestycji społecznych na budowanie tożsamości społecznej w Europie. Ze strony polskiej inicjatorem działań oraz kierownikiem pakietu zadań badawczych jest Uniwersytet Wrocławski. Instytut Spraw Publicznych odpowiadał natomiast za upowszechnienie uzyskanych rezultatów oraz działania rzecznicze związane z przekazaniem wyników badań decydentom i nakłonieniem tych osób do ich wykorzystania w trakcie planowania polityk publicznych.

Okres realizacji: maj 2015 – październik 2017

Źródło finansowania: Komisja Europejska, Ramowy Program Unii Europejskiej Horyzont 2020 w zakresie badań naukowych i innowacji

„Bargaining for productivity”

Koordynator projektu/ekspert: Dominik Owczarek

Eksperci projektu: dr Jan Czarzasty, Dominik Owczarek, Małgorzata Koziarek

Zgodnie z raportami Komisji Europejskiej wydajność pracy stanie się kluczowym czynnikiem wzrostu w UE (Komisja Europejska, 2012, 2013, 2014). Szczególnie w tym kontekście wyzwaniem jest zmniejszanie się liczby populacji w wieku produkcyjnym i niekorzystna zmiana proporcji tej grupy do osób w wieku poprodukcyjnym. Głównym pytaniem badawczym było to, w jaki sposób programy rządowe dotyczące kwestii produktywności ujawniają się na poziomie sektorów i zakładów pracy oraz jak strategie te są postrzegane przez partnerów społecznych. Przedmiotem badania była polityka przemysłowa, polityki sektorowe oraz układy zbiorowe i przetarg zbiorowy w krajach, w których prowadzone jest badanie: w Niemczech, we Włoszech, w Holandii, w Polsce, w Hiszpanii i w Wielkiej Brytanii. Analizowano pięć wymiarów dialogu społecznego, potencjalnie związanych z produktywnością: (I) wynagrodzenie pracowników; (II) udział i zaangażowanie pracowników; (III) umiejętności i kompetencje; (IV) organizacja pracy; (V) integracja i różnorodność. Projekt zawierał także komponent szkoleniowy, którego celem było przekazanie wiedzy partnerom społecznym o możliwościach negocjowania zapisów w układach zbiorowych (czy szerzej w przetargu zbiorowym) dotyczących produktywności.

Okres realizacji: kwiecień 2016 – wrzesień 2017

Źródło finansowania: Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

„Challenges Ahead of Economic Recovery”

Koordynator projektu/ekspert: Dominik Owczarek

Eksperci projektu: dr Jan Czarzasty, Dominik Owczarek, Małgorzata Koziarek

Celem projektu było pogłębienie wiedzy o odpowiedziach partnerów społecznych na kryzys gospodarczy 2008+ poprzez badania porównawcze w sześciu nowych państwach członkowskich UE (Bułgaria, Chorwacja, Republika Czeska, Estonia, Polska i Rumunia) oraz kraj

kandydujący (FYR Macedonia). Głównym celem projektu było ożywienie dialogu społecznego w siedmiu krajach europejskich. Cele szczegółowe obejmowały: stymulowanie krajowych debat między stronami aktywnie zaangażowanymi w stosunki przemysłowe; tworzenie i wzmacnianie współpracy między instytutami i partnerami społecznymi w krajach partnerskich; ustanowienie międzynarodowej platformy wymiany doświadczeń w zakresie skutecznych praktyk stosunków pracy w celu stworzenia sieci doskonalenia między stronami zaangażowanymi w krajowe systemy stosunków pracy. Działania projektu obejmowały: (I) organizację seminarium metodologicznego; (II) badania nad siedmioma narodowymi kontekstami dotyczącymi stosunków pracy, mające na celu przedstawienie aktualnego stanu rzeczy, wyzwań związanych z kryzysem gospodarczym i przyszłych trendów w obszarze dialogu społecznego (III) organizowanie warsztatów foresightowych w celu omówienia najważniejszych tematów krajowych sprawozdań i roli stosunków przemysłowych w kształtowaniu polityki gospodarczej i społecznej w wybranych krajach; (IV) opracowanie krajowych raportów, (V) opracowanie porównawczego raportu badawczego, które będzie porównywać modele stosunków przemysłowych w wymienionych krajach i wykazać ich różnice i podobieństwa w odniesieniu do reszty UE.

Okres realizacji: kwiecień 2016 – lipiec 2017

Źródło finansowania: Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

„Adaptacja miejsc pracy do potrzeb starszych i niepełnosprawnych pracowników”

Koordynator projektu/ekspert: Dominik Owczarek

Ekspertki projektu: dr Jan Czarzasty, Dominik Owczarek, Małgorzata Koziarek

Jednym z głównych wyzwań przyszłych rynków pracy w Europie Środkowo-Wschodniej jest starzenie się społeczeństwa, zmniejszanie się dostępnej siły roboczej i niekorzystna zmiana proporcji osób w wieku produkcyjnym do osób w wieku poprodukcyjnym. Dlatego jednym z najważniejszych celów polityk publicznych powinno być uruchomienie pełnego potencjału pracowników we wszystkich grupach społecznych przede wszystkim: kobiet, osób starszych i niepełnosprawnych. Projekt dedykowany jest tym dwóm ostatnim grupom. Włączenie i utrzymanie na rynku pracy wymaga między innymi dostosowania miejsc pracy do ich potrzeb. Obecnie problem ten nie jest rozpoznawany przez polskie polityki publiczne i nie dysponujemy skutecznymi metodami wsparcia tych grup w pozostawaniu w zatrudnieniu. Celem projektu jest wpracowanie wraz z partnerami społecznymi w ramach metodologii badania w działaniu zrębów kompleksowego wsparcia starszych i niepełnosprawnych pracowników.

Okres realizacji: kwiecień 2016 – marzec 2018

Źródło finansowania: Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

“Relaunching Collective Bargaining Coverage in Outsourced Services- RECOVER”

Koordynator projektu: Dominik Owczarek

Ekspertki: Jan Czarzasty, Dominik Owczarek

W związku z globalnymi zmianami gospodarczymi rozwija się sektor usług outsorcowanych – w tym również w Europie i Polsce. Motorami tego sektora jest profesjonalizacja i obniżanie kosztów pracy w usługach, które nie są uznawane za trzonowe dla danego przedsiębiorstwa. W obliczu tych zmian powstaje pytanie o kształt dialogu społecznego i możliwości zbiorowych stosunków pracy. Dotychczasowe obserwacje pozwalają twierdzić, że

wraz z rozwojem outsourcingu rozluźniają się krajowe stosunki przemysłowe i rokowania zbiorowe osłabiając tym samym pozycję pracowników w stosunku do pracodawców firm outsourcingowych. Badanie ma na celu pogłębienie wiedzy w tym obszarze patrząc na sektor usług ochrony zdrowia i sektor ochrony bezpieczeństwa.

Okres realizacji: grudzień 2016 – listopad 2018

Źródło finansowania: Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

„Monitoring stosunków przemysłowych i restrukturyzacji”

Koordynator projektu: Dominik Owczarek

Eksperti: Jan Czarzasty, Juliusz Gardawski, Adam Mrozowski, Dominik Owczarek, Maciej Pańków, Barbara Surdykowska, Marta Trawinska, Marianna Zieleńska

Monitoring dialogu społecznego, warunków pracy i restrukturyzacji zorganizowany jest w dwóch obserwatoriach prowadzonych przez Eurofound: EurWork oraz Europejskim Centrum Monitorowania Zmian. Działania te polegają na dostarczaniu informacji w tym obszarze w postaci raportów opartych o ogólnoeuropejskie kwestionariusze rozsyłane do korespondentów Eurofound zlokalizowanych we wszystkich krajach UE. Krajowe raporty są następnie analizowane i konsolidowane na poziomie europejskim i wydawane w postaci analiz porównawczych. Głównym odbiorcą prowadzonych prac są instytucje europejskie (Komisja Europejska, Parlament Europejski) europejscy i krajowi partnerzy społeczny, eksperci i akademicy, a także szeroko pojęta opinia publiczna.

Okres realizacji: marzec 2017 – luty 2018, projekt odnawiany od 2002 roku

Źródło finansowania: Fundacja na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy – Eurofound

„Wyzwania globalne - Agenda 2030, a kontekst Polski”

Koordynator projektu: Małgorzata Koziarek

Eksperti projektu: Dominik Owczarek, Maciej Pańków, Małgorzata Koziarek

Cele zrównoważonego rozwoju wypracowane przez ONZ zwane Agendą 2030 wytyczają kierunki działań rozwojowych tak by służyły one zarówno obecnym jak i przyszłym pokoleniom. Stawiają one przed takim krajem jak Polska pytanie, czy przyjąć tradycyjną, choć ulepszoną, drogę rozwoju wzorowaną na krajach rozwiniętych, czy też pójść w kierunku zasadniczej zmiany opartej na zrównoważonym rozwoju, gospodarce o obiegu zamkniętym oraz odpowiedzialnej konsumpcji i równości społecznej. Instytut Spraw Publicznych oraz Instytut na rzecz Ekorozwoju podjęły współpracę na rzecz upowszechnienia celów Agendy 2030 w Polsce i uruchomienia debaty, dotyczącej ich wdrażania. Zaplanowano wspólną realizację czterech dyskusji tematycznych, opracowanie wyników w raporcie końcowym i upowszechnienie na konferencji podsumowującej oraz poprzez działania promocyjne w mediach. W ramach pierwszej fazy projektu realizowanej w 2017 r. zorganizowano dwie pierwsze debaty.

Okres realizacji: I faza październik – grudzień 2017 (przewidywana kontynuacja w 2018 r.)

Źródło finansowania: Fundacja im. Heinricha Bölla

Program Polityki Migracyjnej

„Moja Kariera w Polsce II”

Koordynator: Dominika Potkańska/Anna Piłat

Celem drugiej edycji projektu „Moja kariera w Polsce” jest zwiększenie wiedzy i umiejętności cudzoziemców w podejmowaniu legalnej pracy, otwieraniu i prowadzeniu własnej firmy w Polsce oraz zmiany profilu już prowadzonej działalności gospodarczej. Zorganizowaliśmy szkolenia prawne, szkolenia z poruszania się na polskim rynku pracy („Ja na rynku pracy w Polsce”), szkolenia z zakładania i prowadzenia własnej firmy w Polsce („Moja firma w Polsce”), szkolenia specjalistyczne z zakresu prowadzenia księgowości w małej firmie, zakładania start’upa czy sposobów promocji firmy w Internecie, w tym w mediach społecznościowych.

Okres trwania: sierpień 2015 – lipiec 2017

Źródło finansowania: Fundusz Azylu, Migracji i Integracji UE oraz budżet państwa

„Jestem mamą w Polsce – II edycja”

Koordynatorki: Karolina Grot, Katarzyna Banul

Projekt polega na wsparciu cudzoziemskich kobiet -migrantek i uchodźczyń, które spodziewają się dziecka, a także mam dzieci w wieku 0-6 lat. Beneficjentami pośrednimi projektu są także ich dzieci. W 2017 roku przeprowadzono cykl warsztatów psychoedukacyjnych dla uchodźczyń i obywaterek państw trzecich.

Okres trwania: sierpień 2015 – sierpień 2017

Źródło finansowania: Fundusz Azylu, Migracji i Integracji UE oraz budżet państwa

“National Integration Evaluation Mechanism. Measuring and improving integration of beneficiaries of international protection”

Koordynatorki: Karolina Grot, Agnieszka Kulesa

Celem projektu jest przygotowanie kluczowych obszarów integracji uchodźców w piętnastu krajach Unii oraz próba sprostania współczesnym wyzwaniom jakie niesie za sobą integracja migrantów przymusowych. Współcześnie sytuacje konfliktowe trwają coraz dłużej i średnio siedemnaście lat zajmuje zanim uchodźca uciekający przed wojną ma szansę powrotu do swojej ojczyzny. Z tego powodu integracja nowoprzybyłych osób objętych międzynarodową ochroną stanowi natychmiastowe i poważne wyzwanie dla europejskich społeczeństw. Projekt NIEM opiera się mechanizmie ewaluacji polityk integracyjnych skierowanych do osób objętych ochroną międzynarodową powtarzanym co dwa lata, który ma na celu ukazanie luk w standardach integracyjnych, identyfikacji obiecujących praktyk i ewaluacji efektów zmian politycznych i legislacyjnych. Projekt osadzony jest w kontekście zmian zachodzących obecnie w prawie dotyczącym udzielania ochrony międzynarodowej zarówno na poziomie państwowym jak i europejskim wywołanym tzw. kryzysem migracyjnym trwającym od 2015 roku.

Okres trwania: październik 2015 – wrzesień 2021

Źródło finansowania: Fundusz Azylu, Migracji i Integracji UE oraz budżet państwa

“MIGRASCOPE - Extending the Scope of Labour Market Integration of Immigrants”

Koordynatorka: Anna Piłat

Celem projektu jest zwiększenie dostępu do pracy migrantów i ułatwienie im integracji w miejscu pracy. Działania koncentrują się na budowaniu wiedzy i potencjału zarówno migrantów, jak i pracodawców. Opracowane i wdrożone zostaną dobre praktyki integracji w miejscu pracy, zorganizowane międzynarodowe staże dla pracodawców oraz opracowane innowacyjne i interaktywne narzędzia elektroniczne ułatwiające cudzoziemcom dostęp do zatrudnienia. Działania mają charakter międzynarodowy- w przedsięwzięciu udział bierze siedem instytutów badawczych z Polski, Estonii, Litwy, Słowenii, Niemiec, Szwecji i Holandii. Liderem projektu jest Institute of Baltic Studies z Estonii.

Okres trwania: luty 2017 - październik 2018

Źródło finansowania: Fundusz Azylu, Migracji i Integracji UE oraz budżet państwa

„Empowering Communities in Europe”

Koordynatorka: Anna Piłat, Łukasz Wenerski

Projekt Empowering Communities in Europe powstał w odpowiedzi na zagrożenia wynikające z rosnącej liczby zachowań ksenofobicznych, nietolerancji i dyskryminacji w Europie. Głównym celem projektu Empowering Communities in Europe jest zwalczanie stygmatyzacji migrantów oraz wzmocnienie dialogu międzykulturowego i wzajemnego zrozumienia. Dzięki projektowi zaangażowane społeczności i liderzy zyskują wiedzę niezbędną do przezwycięzania stereotypów i zmiany wyobrażenia o migrantach i uchodźcach przybywających do Europy Środkowej. Projekt jest realizowany pod przewodnictwem British Council w Polsce we współpracy z organizacjami w siedmiu krajach: Polsce, Rumunii, Chorwacji, Bułgarii, Słowacji, Czechach i na Węgrzech.

Okres trwania: styczeń 2017 - czerwiec 2018

Źródło finansowania: Komisja Europejska

“Ukrainian students migration to Poland, Czech Republic and Hungary: human capital perspectives”

Koordynator: Łukasz Wenerski

Według statystyk liczba ukraińskich studentów na polskich, czeskich i węgierskich uniwersytetach wzrosła z 4 573 w 2008 r. do 25 847 w roku 2014. W rzeczywistości nadal rośnie z powodu niestabilności gospodarczej na Ukrainie i skutecznych kampanii rekrutacyjnych na uniwersytetach V4. Brakuje jednak wiedzy na temat wykorzystania potencjału tego kapitału ludzkiego w Polsce, Czechach, na Węgrzech, Słowacji i na Ukrainie. Czy trendy gospodarcze, migracja i polityka zatrudnienia w krajach wschodnich są zgodne z motywacją i planami przyszłych młodych profesjonalistów? Ilu z nich planuje osiedlić się w kraju ukończenia studiów, przenieść się na zachód, a ilu wrócić na Ukrainę? Brak odpowiedzi na te pytania zmniejsza szanse na skuteczniejsze zaangażowanie potencjału młodych Ukraińców, przewidywanie ich przyszłych decyzji i ich rezultatów. Głównym celem projektu jest sprawdzenie, w jaki sposób Ukraina, Polska, Czechy i Węgry mogłyby wykorzystać profesjonalny i społeczny kapitał ukraińskich studentów, którzy zdecydują się studiować na polskich, czeskich, węgierskich i słowackich uniwersytetach.

Okres trwania: kwiecień 2017 - czerwiec 2018

Źródło finansowania: Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki

„Jak efektywnie i skutecznie składać aplikacje projektowe do instytucji Unii Europejskiej – szkolenia dla przedstawicieli NGOs”

Koordynatorki: Justyna Frelak, Katarzyna Renaud

W ciągu ostatnich lat znacznie wzrosła konkurencja w wyścigu o projekty finansowane ze środków Unii Europejskiej. Wśród przyczyn odrzucania wniosków projektowych są nie tylko błędy językowe. Znaczny procent aplikacji nie otrzymuje dofinansowania, z powodu nieumiejętnego uzasadnienia celów realizacji projektu i niedostosowania do przedmiotu i celów konkursu. W rezultacie, z dotacji unijnych korzysta wąski krąg organizacji, mimo iż są często jedynym możliwym źródłem finansowania projektów w wymiarze europejskim. We współpracy z Przedstawicielstwem Komisji Europejskiej w Polsce ISP zorganizował dwudniowe warsztaty dla menedżerów projektów, fundraiserów oraz innych pracowników organizacji pozarządowych z całej Polski działających w obszarze azylu i migracji. Podczas warsztatów kompleksowo omówiono zagadnienia związane z pozyskiwaniem oraz rozliczaniem projektów współfinansowanych za pomocą funduszy unijnych.

Okres trwania: czerwiec – lipiec 2017

Źródło finansowania: Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce

Obserwatorium Równości Płci

„Równość płci w biznesie– praktyczne narzędzie realizacji zasady równości szans kobiet i mężczyzn w przedsiębiorstwach”

Koordynatorka: Małgorzata Druciarek

Ekspertki: Małgorzata Druciarek, Izabela Przybysz

ORP w partnerstwie z Fundacją Fundusz Współpracy, Fabryką Dobrych Praktyk i Konfederacją Lewiatan wypracowuje narzędzia realizacji równych szans kobiet i mężczyzn na stanowiskach kierowniczych oraz mające na celu wsparcie średnich przedsiębiorstw w zwiększeniu uczestnictwa kobiet w procesach decyzji ekonomicznych. Obserwatorium odpowiedzialne jest za diagnozę metod zarządzania w średnich przedsiębiorstwach jeśli chodzi o zasadę równości płci oraz współtworzy narzędzie e-learningowe skierowane zarówno do pracodawców/pracodawczyń, pracowników i pracownic, jak i przedstawicieli i przedstawicielek związków zawodowych.

Okres realizacji: grudzień 2016 – lipiec 2018

Źródło finansowania: Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój UE

„Rodzicielstwo osób z niepełnosprawnościami. Diagnoza i potrzebne zmiany”

Koordynatorka: Aleksandra Kobylińska

Ekspertki: Małgorzata Druciarek, Aleksandra Kobylińska

Projekt polega na zdiagnozowaniu potrzeb i sytuacji osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności, które zdecydowały się zostać rodzicami. Ogólnopolskie badania są prowadzone w paradygmacie metodologii mieszanej (tzw. mixed-methods), łączącej metodologię badań jakościowych i ilościowych. W ramach projektu prowadzone są indywidualne wywiady pogłębione, a równolegle realizowany jest komponent ilościowy (kwestionariusz ankiety on-line CAWI – Computer Assisted Website Interview). ISP przygotowuje rekomendacje dotyczące rozwiązań prawnych i instytucjonalnych ułatwiających rodzicom z niepełnosprawnościami w Polsce pełnienie ról macierzyńskich i ojcowskich.

Okres realizacji: listopad 2016 – kwiecień 2018

Źródło finansowania: Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

„(Nie)równość płci w edukacji”

Koordynatorka: Małgorzata Druciarek

Ekspertki: Prof. Beata Łaciak, Małgorzata Druciarek

Celem tego projektu badawczego jest krytyczna analiza treści nowej podstawy programowej w szkołach podstawowych oraz wybranych podręczników szkolnych pod kątem prezentowanych i promowanych w nich wzorców i idei dotyczących kobiecości i męskości. Wnioski z przeprowadzonych analiz jakościowych zostaną zebrane w raporcie, w którym wskazane zostaną również obszary, w których konieczne są zmiany w kierunku równościowej, antydyskryminacyjnej i wolnej od stereotypów płciowych edukacji.

Okres realizacji: listopad 2017 – styczeń 2018

Źródło finansowania: Fundacja Heinricha Bölla

„Młodzi a polityka”

Ekspertki/Eksperci: dr Jacek Kucharczyk, Małgorzata Druciarek, Filip Pazderski

Projekt polega na zdiagnozowaniu stosunku młodych Polaków (16-29) do polityki, wartości demokratycznych, a także zmian społeczno-politycznych zachodzących w społeczeństwach europejskich. Badanie składa się z kwestionariusza ilościowego realizowanego na reprezentatywnej grupie młodych oraz zogniskowanych wywiadów grupowych. Jego wyniki posłużą National Democratic Institute do przygotowania szkoleń i konsultacji dla wybranych partii politycznych oraz zaprojektowania strategii aktywizacji wyborczej młodych, ze szczególnym mieszkańców mniejszych miejscowości. Badanie będzie równolegle prowadzone na Węgrzech i Słowacji.

Okres realizacji: listopad 2017 – marzec 2018

Źródło finansowania: National Democratic Institute